

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työeläkevakuutusyhtiöistä annettua lakia. Uudistuksen tavoitteena on selkiyttää ja uudistaa työeläkevakuutusyhtiöitä koskevaa säännöstöä vastaamaan muun muassa yhtiöiden hallintoa koskevien säännösten osalta yleistä yhtiölainsäädäntöä sekä korostaa työeläkevakuutusyhtiöiden itsenäisyyttä ja riippumattomuutta muuta liiketoimintaa harjoittavista yhtiöistä. Rinnan tämän esityksen kanssa on eduskunnan käsiteltävänä eläkelaitosten vakavaraisuuden laskemista ja vastuuvelan katesäännösten uudistamista koskeva hallituksen esitys. Myös eläkelaitosten sijoitustoiminnan uudistamista koskeva hallituksen esitys ja Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain uudistamista koskeva esitys, joka niin ikään on annettu eduskunnalle, liittyvät samaan asiakokonaisuuteen.

Nämä neljä esitystä muodostavat kokonaisuuden, jossa tavoitteena on paitsi nykyaikaistaa lainsäädäntöä ja tehostaa eläkelaitosten hallinnon toimivuutta, lisätä mahdollisuuksia sijoitustuottojen kasvattamiseen ja si-

ten alentaa vastaisuudessa tarvetta eläkemaksujen korotuksiin. Kun sijoitustuottojen korottaminen edellyttää lisää riskinottoa, liittyy uudistukseen myös tarve tehostaa eläkelaitosten valvontaa ja ohjausta.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain uudistuksen pääpaino on hallinnon tehostamisessa ja eläkevakuutustoiminnan riippumattomuuden korostamisessa. Vakuutusvalvontavirastoa koskevan lain uudistus, josta siis on annettu erillinen esitys, kohdistuu ennen muuta viraston valvonta- ja tarkastustoimen itsenäisyyden painottamiseen.

Työntekijän eläkelain tultua kumotuksi ja uuden työntekijän eläkelain tullessa voimaan vuoden 2007 alussa on lain säännöksiä muun muassa viittaussäännösten osalta tarpeen muuttaa. Esityksessä pyritään myös eräiden lainkohtien sisältöä selventämään niin, että väärin tulkintojen mahdollisuudet poistuvat.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2007 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila.....	3
1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
1.2. Nykytilan arviointi.....	4
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	5
3. Esityksen vaikutukset.....	6
4. Asian valmistelu	7
4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	7
4.2. Lausunnot.....	7
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	8
1. Lakiehdotuksen perustelut.....	8
1.1. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä.....	8
1 luku. Yleiset säännökset.....	8
2 luku. Työeläkevakuutusyhtiön perustaminen	9
3 luku. Työeläkevakuutusyhtiön osakkuus.....	9
4 luku. Yhtiön hallinto	10
8 luku. Voitonjako ja yhtiön varojen muu käyttö.....	16
9 luku. Työeläkevakuutusyhtiön sijoitustoiminnan järjestäminen	17
11 luku. Erinäiset säännökset.....	17
2. Voimaantulo	19
LAKIEHDOTUS.....	20
työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	20
LIITE	25
RINNAKKAISTEKSTI.....	25
työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta	25

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Voimassa oleva työeläkevakuutusyhtiöitä koskeva laki (354/1997) tuli voimaan toukokuun alussa 1997. Laki perustuu niin sanottuun viittaustekniikkaan, jonka mukaan työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin on otettu vain näitä yhtiöitä koskevat tarpeelliset erityissäännökset. Muilta osin viitataan vakuutusyhtiölakiin ja siinä edelleen osakeyhtiölainsäädäntöön. Osakeyhtiölainsäädännön muuttuessa mutta vakuutusyhtiölain pysyessä toistaiseksi ennallaan on syytä säilyttää viittaustekniikkakin ennallaan. Se tosin merkitsee, että työeläkevakuutusyhtiösäännöstö viittaa uudistuksen alaisena olevaan vakuutusyhtiölakiin, joka puolestaan viittaa jo kumottuun osakeyhtiölakiin. Vakuutusyhtiölain ja siihen liittyvien muiden säännösten uudistaminen edellyttää aikanaan ainakin lakitekniikan osalta työeläkevakuutusyhtiölain tarkistamista uuden vakuutusyhtiölain ja uuden osakeyhtiölain mukaiseksi.

Työeläkevakuutusyhtiölain säännökset on kirjoitettu valmisteluaikaansa, 1990-luvun puolivälin ajankohtaisia haasteita vastaavaksi. Tästä syystä työeläkevakuutusyhtiöiden hallinto on rakennettu monikerroksiseksi ja hallintoelinten vastuusuhteet monipolvisiksi. Säännöksissä on vakuutuksenottajien ja vakuutettujen edustajien kiintiöihin perustuva hallintomalli, jonka mukaan sekä yhtiöiden hallintoneuvostoissa että hallituksissa tulee olla vähintään puolet keskeisten työmarkkinajärjestöjen edustajien ehdottamia henkilöitä niin, että työnantajien edustajien ehdottamia on yhtä monta kuin palkansaajien edustajien ehdottamia.

Voimassaoleva laki asettaa hallinnossa mukana oleville tarkat kelpoisuusehdot ja pyrkii myös turvaamaan työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan itsenäisyyden suhteessa muuhun vakuutus- ja liiketoimintaan. Tässä tarkoituksessa laissa on rajoituksia hallinnossa mukana oleville henkilöille osallistua

muiden yhtiöiden, luotto- ja rahoituslaitosten ja muiden yhteisöjen hallintoon.

Yksi tärkeimmistä syistä työeläkevakuutusyhtiölain säätämiseen oli juuri pyrkiä paremmin varmistamaan työeläkevakuutustoiminnan itsenäisyys suhteessa muuhun vakuutustoimintaan. Nimenomaisesti pyrittiin varmistamaan työeläkevakuutusyhtiöiden sijointoiminnan itsenäisyys.

Työeläkevakuutusyhtiön yhtiökokouksesta ei ole olemassa erityisiä säännöksiä, vaan tältä osin noudatetaan vakuutusyhtiölain säännöksiä. Yhtiöiden varojen omistusoikeutta koskevaa säännöstöä pidetään tulkinna-varaisena. Eläkelaitosten keskinäinen kilpailuasetelma on lakien tasolla säännelty, mutta sitä on jouduttu erikseen korjaamaan huhtikuussa 2006 voimaan tulleella lainsäädännöllä (laki työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 29 e §:n muuttamisesta, 250/2006, laki eläkesäätiölain 88 ja 100 a §:n muuttamisesta, 251/2006 ja laki vakuutuskassalain 132 ja 134 §:n muuttamisesta, 252/2006).

Käytännössä työmarkkinajärjestöjen edustajat osallistuvat monin tavoin työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan kehittämiseen. On sanottu, ettei työeläkejärjestelmässä ole toteutettu yhtään merkittävää uudistusta ilman taustalla olevaa keskusjärjestöjen yhteisymmärrystä tai suoranaista sopimusta uudistuksen linjauksista. Tätä on pidetty ymmärrettävänä siitä syystä, että työeläkejärjestelmämme on keskeinen osa lakisäätteistä toimeentulon turvajärjestelmää.

Eläkkeet on katsottu palkan myöhennetyksi osaksi ja rahoitetaan pääasiassa eläkevakuutusmaksuilla. Tilanne muuttui vuonna 1993, kun palkansaajat alkoivat maksaa työntekijäin eläkemaksua. Eläkejärjestelmän kehittäminen on useaan kertaan hyväksytty työmarkkinajärjestöjen yhteisissä tulopoliittisissa kokonaisratkaisuihin osaksi jatkuvaa neuvottelumenettelyä. Kun valtioneuvosto on puolestaan tavan mukaan ollut hyväksymässä tulopoliittisia kokonaisratkaisuja, on valtio tullut sopijaosapuoleksi. Näin on syntynyt asetelma, jossa työmarkkinain keskusjärjes-

töillä on valtiovallan rinnalla eräällä tavalla virallinen rooli työeläkejärjestelmän kehittäjinä.

Työeläkejärjestelmän keskeinen elementti on eläkelaitosten yhteisvastuu. Se on osaltaan aiheuttanut merkittäviä rajoituksia laitosten väliseen kilpailuun. Teoreettisestikin on vaikea hyväksyä yhteisvastuun vallitessa järjestelmää, jossa laitosten keskinäinen kilpailu olisi täysin vapaata. Myös järjestelmän luonteesta johtuvan välttämättömän laskuperustekoron yhteisen määrittelyn eläkelaitosten ja niiden yhteistyöjärjestöjen toimesta on katsottu rajoittavan kilpailua. Yksittäiset eläkelaitokset eivät voi itsenäisesti määrittellä tuloksestaan rahastoitavan osuuden määrää (laskuperustekorkoa), vaan se asetetaan yhteisesti ja kaikille samaksi. Vaihtoehtoiset menetelmät, esimerkiksi laitoskohtainen laskuperustekorko, toisi kilpailua, mutta antaisi toisaalta heikosti menestyvälle mahdollisuuden jopa velkaantua yhteisvastuuta kantavien vahingoksi. Sitä ei järjestelmän piirissä ole voitu hyväksyä.

Kun vakuutustuote on sama ja kun alalla on niin sanottu vakuutuspakko ja siihen kuuluvat myös asiakkaille maksetut palautukset, perustuu eläkelaitosten välinen kilpailu lähinnä toiminnan tehokkuuteen ja asiakaspalvelun paremmuuteen.

Kilpailuvirasto on aloitteessaan sosiaali- ja terveysministeriölle vuoden 2005 toukokuussa (380/71/05;11.5.2005) kiinnittänyt huomiota eläkelaitosten välisen kilpailun puutteisiin kolmen asiaryhmän osalta. Virasto on kertonut havainneensa kilpailupuutteita muun muassa vakuutusten siirroissa, laskuperusteiden määrittelyssä sekä laskuperustekoron asettamisessa. Virasto on myös edellyttänyt tarpeellisen muutoksen aikaansaamista edellä todettuihin asioihin hajautetun työeläkejärjestelmän toimivuuden ja kilpailuneutraliteetin turvaamiseksi.

Työmarkkinain keskusjärjestöjen välisissä neuvotteluissa, joissa viimeksi on kehitetty sijoitustoiminnan uusia linjauksia, on myös päätetty vuoden 2006 aikana laatia tarpeen vaatimat selvitykset eläkelaitosten kilpailuasetelman selkiyttämiseksi ja siihen mahdollisesti tehtävistä uudistuksista.

1.2. Nykytilan arviointi

Työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoa koskevat säännökset on syytä tarkistaa uudistuvasta osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölainsäädännöstä johtuen. Sellaiset hallinnon rakennelmat, joita niihin voimassaolevan lain valmistelun aikana vallinneista ajankohtaisista syistä pidettiin tarpeellisina, on syytä poistaa. Työeläkevakuutusyhtiöiden hallintomallia on nyt syytä nykyaikaistaa vastaamaan paremmin muuta yhteisöoikeutta, kuten suurten pörssiyhtiöiden hallinnon rakennetta, käytämällä hyväksi ns. corporate governance -suosituksia, joiden pohjalta yleensäkin pyritään suurten yhtiöiden hallinto nykyisin muodostamaan.

Kun työeläkevakuutusyhtiöiden toiminta on oleellinen osa eläkejärjestelmämme kehittämistä ja kun se kolmikantaisilla keskitetyillä tulopoliittisilla sopimuksilla on kytketty osaksi jatkuvaa neuvottelujärjestelmää, on pidetty tarpeellisena edelleen säilyttää työeläkevakuutusyhtiöissä vakuutuksenottajien ja vakuutettujen edustajien kiintiöt. Ne luovat käytännössä yhtiötasolla käyttökelpoisen yhteistyöfoorummin yhtiöiden asioiden hoitamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi.

Säännökset työeläkevakuutusyhtiöiden varallisuuden omistamisesta ja omistajan päätösvallan käyttämisestä yhtiöiden hallinnossa sekä yhtiöiden osakkaiden määrittely kaipaavat lainsäädännön tasolla selkiyttämistä. Yhtiöiden hallitsemien suurten pääomienkin vuoksi tulee vakuutusosapuolien roolien ja vastuiden olla laissa nykyistä selkeämmät. Sama vaatimus koskee osapuolten edustusta yhtiöiden hallinnossa ja toimintojen valvonnassa.

Työeläkevakuutusyhtiöiden vakuutuksenottajien asema ja muun muassa niiden oikeus yhtiön varallisuuteen on varsin tyydyttävästi säädelty. Tosin lain sanamuoto on aiheuttanut väärinkäsityksiä. Vakuutettujen asema sen sijaan kaipaa selkiyttämistä. Esimerkiksi vakuutettujen oikeus työeläkevakuutusyhtiön varoihin edellyttää säätelyä. Siinä on otettava huomioon eduskunnan säännönmukaisesti toistama tulkinta työeläkkeen luonteesta "myöhemmin maksettavana työsuorituksen vastikkeen osana, jolle annetaan varallisuuslain perustuslain omaisuus-

den suoja".

Työeläkevakuutusyhtiöiden keskeisen taloudellisen vallankäytön vuoksi niiden toiminta tulee voida sääntöjen selkeydellä ja toiminnan läpinäkyvyydellä tehdä ymmärrettäväksi. Työeläkejärjestelmämme on tosin rakenteiltaan niin mutkikas, ettei sen helposti seurattavaksi tekeminen pelkin lainsäädäntötoimin avoimuuden lisäämiseksi ole mahdollista. Lisäksi tarvitaan valvontaviranomaisten aktiivisuutta muun muassa eläkelaitosten taloutta koskevan tiedon kokoamisessa ja julkistamisessa. Nykyisenkin lainsäädännön puitteissa tällaisia valtuuksia on, mutta niiden aktiivinen käyttäminen näyttää vaativan viranomaisten velvollisuuksien nykyistä selkeämpää toteamista myös lainsäädännön tasolla.

Ansiöeläkejärjestelmämme on keskeinen osa suomalaista sosiaaliturvaa ja tämän turvan osana sen hoitaminen luonteeltaan osittain julkishallinnollinen tehtävä. Tämän seikan toteaminen myös selkeästi laissa on tarpeellista. Suomen saama erivapaus vakuutusdirektiivin soveltamisesta työeläkevakuutustoimintaan perustuu keskeisiltä osiltaan juuri siihen, että tämä toiminta on osin julkisen tehtävän hoitamista. Työeläkevakuutustoimen julkisoikeudellinen luonne sekä toiminnan ehdoton riippumattomuus muusta vakuutustoiminnasta ovat suojana Euroopan unionin jäsenyysneuvottelujen yhteydessä saadulle ratkaisulle, jonka mukaan työeläkevakuutus jäi henkivakuutusdirektiivin soveltamisen ulkopuolelle. Siksi myös tässä esityksessä korostetaan näitä tärkeitä työeläkevakuutustoiminnan erityispiirteitä rajoittamalla työeläkevakuutusyhtiön johto- ja hallintohenkilöstön oikeutta osallistua muuta vakuutus- tai liiketoimintaa harjoittavan yhtiön johtoon tai hallintoon. Ehdotettu muutos on yhdensuuntainen henkivakuutuksesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2002/83/EY) perustavoitteiden kanssa.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Hallituksen esityksen tavoitteena on työeläkevakuutusyhtiötoiminnan selkeyden lisääminen. Yhtiöiden hallintorakennelma on

lakiehdotuksessa laadittu normaalin yhtiömallin mukaan. Hallintoneuvosto ehdotetaan valittavaksi yhtiökokouksessa. Hallintoneuvoston tehtävät ja asema ehdotetaan määriteltäväksi osakeyhtiölainsäädännössä olevien hallintoneuvostojen toimintaa koskevien periaatteiden mukaisesti. Hallintoneuvoston päätehtäviä on nimittää hallituksen jäsenet ja määrätä heidän palkkionsa. Tämän ohella hallintoneuvosto valvoo hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiöiden liiketoimintaa. Toimitusjohtajan nimittämisessä voimassa olevat määräenemmistösäännökset ehdotetaan kumottaviksi.

Työeläkevakuutusyhtiöt muistuttaisivat osin hallintoelinten toimivaltamuutosten ja uuden rakenteen vuoksi nykyistä enemmän tavallista liiketoimintaa harjoittavia yhtiöitä ja niiden menettelytapoja. Muutoksen uskotaan osaltaan tehostavan yhtiöiden toimintaa ja myös niiden välistä kilpailua, jonka ilmentymä työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnassa on ja tuleekin olla taloudellinen tulos ja toiminnan tehokkuus asiakaskunnan hyväksi.

Toimitusjohtaja raportoisi hallitukselle, joka myös valitsisi toimitusjohtajan. Ehdotuksella poistettaisiin hallintoneuvostolta toimitusjohtajan nimitysoikeus. Työeläkevakuutusyhtiöiden suuren taloudellisen merkityksen takia sekä hallituksen jäseniltä ja varajäseniltä että toimitusjohtajalta ja hänen mahdolliselta sijaiseltaan edellytettäisiin korkeaa pätevyyden tasoa. Voimassa olevien säännösten mukaan hallituksen jäsenillä tulee olla riittävä työeläketöiminnan tuntemus. Lisäksi hallituksessa on oltava riittävästi sijoitusasiain tuntemusta. Ehdotuksen mukaan riittävä taso ei enää riittäisi, vaan työeläkeasiain tuntemuksen olisi oltava hyvällä tasolla ja hallituksessa tulisi lisäksi olla hyvää asiantuntemusta sijoitustoiminnassa. Toimitusjohtajalle asetettavat kelpoisuusehdot korostuisivat samassa suhteessa.

Lakiehdotuksessa määritellään keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön osakkaiksi vakuutuksenottajien lisäksi myös vakuutetut. Vakuutettujen osakkuus johtuisi suoraan laista, eikä se enää olisi riippuvainen yhtiöjärjestyksen määräyksestä. Ainoastaan takuuosuuksien omistajien osakkuus olisi riippuvainen yhtiöjärjestyksen määräyksestä.

Yhtiökokouksessa päätösvaltaa käyttävät

osakkaat tai heidän edustajansa. Yhtiökohdainen vaihteleva käytäntö oikeudesta käyttää yhtiökokouksessa asiamiestä halutaan nimenomaisella lainsäädännöllä tehdä selväksi. Asiamiehen käyttöoikeus sisältyy yleiseen yhtiölainsäädäntöön, ja sitä on tarkoitus noudattaa vastaisuudessa myös työeläkevakuutusyhtiöissä. Säännöstä on katsottu tarvittavan, vaikka sen sisältyminen osakeyhtiölainsäädäntöön sinänsä riittäisi velvoittamaan myös työeläkevakuutusyhtiötä.

Työeläkevakuutusyhtiön vakuutuksenottajien ja vakuutettujen valitsemien edustajien yhteistyötä yhtiön käytännön toiminnan tasolla halutaan kiinteyttää ehdottamalla, että ehdotuksen yhtiön hallintoneuvoston palkkioista ja jäsenten nimittämisestä tekisi yhtiökokoukselle erityinen vaalivaliokunta. Sama vaalivaliokunta tekisi hallituksen jäsenten palkkioita ja nimittämistä koskevat esitykset hallintoneuvostolle. Vaalivaliokunnan kokoonpanosta sisällytettäisiin lakiin erityissäännökset, joiden mukaan valiokunta koostuisi puoleksi vakuutuksenottajien ja puoleksi vakuutettujen edustajien ehdottamista henkilöistä. On luonnollista, että valmisteleva vaalivaliokunta ei tekisi lopullisia päätöksiä. Se tekisi esityksen mukaan vain ehdotuksia, jotka tulisivat lopullisia päätöksiä tekevien toimielinten harkintaan. Hallintoneuvostoa koskevat ehdotukset käsittelee yhtiökokous ja hallitusta koskevat hallintoneuvosto.

Kysymys siitä, kenelle yhtiön varat kuuluvat on aiheuttanut epätietoisuutta. Nyt ehdotetaan lakia niin selkiytettäväksi, ettei yhtiön varojen omistukseen vastaisuudessa liity tulokintavaikeuksia. Yhtiön koko varallisuuden omistaa luonnollisesti yhtiö itse.

Yhtiön purkautuessa kuuluu yhtiön vastuvelan ylittävä nettovarallisuus vakuutuksenottajille osana vakuutuskantaa. Vakuutuskantaan kuuluvat varat ovat käyttötarkoitukseltaan sidottuja. Niitä voidaan käyttää vakuutettujen lakisääteisten eläke-etuuksien turvaamiseen. Vakuutetun ansaittu oikeus tähän turvaan on eduskunnan usein toistaman kannan mukaan sellainen varallisuusoikeudellinen etuus, joka nauttii perustuslain omaisuudensuojaa.

Esityksen sanamuodoin kirjoitettuna lakiehdotuksen säännöstö selkiyttää muun muassa sitä, ettei työeläkevakuutusyhtiöön voi

sijoittamistarkoituksessa ohjata pääomia ja saada niille sieltä muuta kuin osake- tai takuupääomaosuuksien määrän ja tälle määrälle lasketun kohtuullisen tuoton. Markkinaehtoiseen yhtiötoimintaan liittyvään sijoittamiseen verrattuna työeläkevakuutusyhtiöt ovat poikkeus. Niihin ei voi sijoittaa, kuten liiketoiminnassa yleensä, voiton ansaitsemisen tarkoituksessa. Yhtiöistä ei myöskään saa varoja muuten kuin laissa tarkoin säännellyn menettelyin ja pääasiassa vain eläkeetuksina.

Työeläkevakuutusyhtiöiden suuren taloudellisen merkityksen vuoksi on pidetty tarpeellisena ehdottaa lisättäväksi yhtiön velvollisuuksia antaa tietoja liiketoiminnastaan. Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, että työeläkeyhtiöiden on annettava Vakuutusvalvontaviraston määräämällä tavalla tietoja asiakashankintaan ja muuhun markkinointiin käytetyistä varoista. Samoin on julkistamista varten annettavat tiedot huomattavista tai poikkeuksellisista liiketoimista yhtiön ja sen asiakkaiden välillä. Erityisesti on kiinnitetty huomiota työeläkevakuutusyhtiöiden tekemiin kauppoihin asiakashankinnan yhteydessä. Tällaista liiketoimintaa ei ehdoteta kiellettäväksi, mutta sen julkisuus halutaan turvata lainsäädännöllä.

3. Esityksen vaikutukset

Esitykseen sisältyvien ehdotusten päätarkoitus on työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan nykyaikaistaminen ja kehittäminen. Ehdotuksen uskotaan vaikuttavan työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan tehostumiseen ja tuloksellisuuden paranemiseen. Samalla eläkelaitosten kilpailun kohteeksi tulee taloudellinen menestys ja tehokas asiakaspalvelu markkinaosuuksien sijaan. Esitykseen ei sisälly kilpailua välittömästi tehostavia säännöksiä. Siitä huolimatta uskotaan kilpailun eläkelaitosten välillä tehostuvan niiden joutuessa entistä enemmän kiinnittämään huomiota toimintansa taloudelliseen tulokseen sijoitustoimintaa koskevan rinnakkaisen uudistusesityksen myötä. Sijoitustoiminnan tehostaminen voi parhaiten tapahtua, jos myös yhtiöiden hallintojärjestelmä on niin rakennettu, että vastuut ovat selkeät ja toimintatavoitteet vastaavat aikaisempaa enemmän

tavallisten liiketoimintaa harjoittavien osakeyhtiöiden olosuhteita.

Eläkelaitoksia koskevien taloustietojen koaminen ja niiden vertailukelpoinen säännönmukainen julkistaminen lisää kilpailun edellytyksiä.

Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön osakkuuden määrittelyn täsmentäminen ja osakaiden päätösvallan käytön menettelytavat vaikuttavat käytännössä mielenkiinnon lisääntymiseen yhtiön toimintoja kohtaan. Erittäisen tärkeää on, että asiakkaat saavat riittävästi luotettavaa tietoa työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan tehokkuudesta vakuutusyhtiötä valitessaan.

4. Asian valmistelu

4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Osakeyhtiölainsäädännön ja vakuutusyhtiölain uudistamishankkeet johtivat myös työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain uudistamiseen. Valmistelutyötä varten asetettiin selvityshenkilöksi pankinjohtaja Matti Louekoski. Tämän selvitystyön rinnalla toimi toimitusjohtaja Kari Puron puheenjohtolla neuvotteluryhmä, jonka olivat asettaneet työmarkkinoiden keskusjärjestöt ja jonka tavoitteena oli laatia uudistusesitys työeläkevakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan tehostamisesta. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteltu virkatyönä ehdotus työeläkelaitosten kate- ja vakavaraisuussäännösten uudistamiseksi. Vakavaraisuussäännösten uudistaminen ja riskinoton lisääminen työeläkevakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnassa ovat edellyttäneet huomion kiinnittämistä myös vakuutusvalvonnan kehittämiseen.

Tämän esityksen valmistelu on tapahtunut kahdessa vaiheessa, ensin selvitysmies Louekosken puheenjohtolla taustaryhmän avustamana ja väliraportin valmistumisen jälkeen täsmennetyin toimeksiannoin selvi-

tysmiehen puheenjohtolla työmarkkinajärjestöjen edustajien kesken.

Selvitystyön yhteydessä on kuultu muun muassa Vakuutusvalvontaviraston asiantuntijoita. Sosiaali- ja terveysministeriö asetti selvitystyölle valvojaksi ylijohtaja Tarmo Pukkilan.

4.2. Lausunnot

Sosiaali- ja terveysministeriö järjesti 11 päivänä huhtikuuta 2006 selvitysmies Louekosken ehdotuksista kuulemistilaisuuden, johon kutsuttiin kuultavaksi kauppa- ja teollisuusministeriö, oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö, Vakuutusvalvontavirasto, Kilpailuvirasto, Eläketurvakeskus, Maatalousyrittäjien eläkelaitos, Merimieseläkekassa, AKAVA r.y., Elinkeinoelämän keskusliitto, Eläkesäätiöyhdistys ESY r.y., Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, Suomen Yrittäjät ry, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry, Työeläkevakuuttajat TELA.

Kuulemistilaisuudessa esitetyt muutosehdotukset ja muut näkökohdat on hallituksen esityksessä otettu tarpeellisilta osin huomioon.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Rinnan tämän esityksen kanssa on eduskunnassa on käsiteltävänä myös eläkelaitosten vakavaraisuuden laskemista ja vastuuvellan katesäännösten uudistamista koskeva hallituksen esitys sekä eläkelaitosten sijoitustoiminnan uudistamista koskeva hallituksen esitys. Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain uudistamista koskeva esitys, joka niin ikään on annettu eduskunnalle, liittyy tähän samaan asiakokonaisuuteen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1.1. Laki työeläkevakuutusyhtiöistä

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Lain soveltamisala. Pykälässä säädetään lain soveltamisalasta. Soveltamisala on tarkoitus pitää ennallaan, mutta laissa käytetty viittaustekniikka edellyttää lainsäädännön muutosten huomioonottamista lain soveltamisalan määrittelyssä.

Vuoden 2007 alusta tulee voimaan työntekijän eläkelaki (395/2006). Kyseisellä lailla kumotaan vielä voimassa oleva työntekijäin eläkelaki ja eräitä muita eläkelakeja. Pykälän 1 momentti, jossa viitataan vanhaan työntekijäin eläkelakiin, ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan vuoden 2007 alun tilannetta ja työntekijäin eläkelaki ehdotetaan korvattavaksi maininnalla uudesta työntekijän eläkelaista.

Pykälän 3 momentti sisältää luettelon niistä vakuutusyhtiölain säännöksistä, joita ei sovelleta työeläkevakuutusyhtiöihin. Tässä esityksessä työeläkevakuutusyhtiön hallitusta koskevaa sääntelyä ehdotetaan muutettavaksi siten (9 d §), että hallituksen vähimmäisjäsenmäärää koskeva säännös poistetaan ja siirrytään noudattamaan vakuutusyhtiölain vastaavaa säännöstä. Tästä syystä luettelosta ehdotetaan poistettavaksi viittaus vakuutusyhtiölain 7 luvun 1 a §:n 1 momenttiin, jota siis jatkossa sovellettaisiin työeläkevakuutusyhtiön hallitukseen.

2 §. Työeläkevakuutusyhtiön toiminnan tarkoitus. Suomen ansiosidonnainen työeläkejärjestelmä on keskeinen osa sosiaaliturvaa. Laajimmillaan työeläkejärjestelmään voidaan katsoa kuuluvan kaikki työ-, toimija virkasuhteeseen sekä yrittäjätoimintaan perustuva lakisääteinen eläketurva. Yhdessä kansaneläkejärjestelmän kanssa tästä muodostuu yhtenäinen lakisääteinen eläketurva-osuus sosiaaliturvajärjestelmäämme. Kansaneläkkeen tehtävänä on taata vähimmäistoimeentulo eläkeiän ylittäneelle, jolla ei ole työeläkettä tai jonka työeläke on niin alhai-

nen, ettei sen katsota riittävän vähimmäistoimeentuloon. Työeläketurvan materiaallinen sisältö säädetään erikseen lailla.

Työeläkejärjestelmän toimeenpano on toteutettu erityislaatuksella suomalaisella tavalla, joka keskeisiltä osiltaan poikkeaa kaikkien muiden EU-maiden järjestelmistä. Yksityisalojen työeläkelakien mukaisen toiminnan täytäntöönpano ja varojen hallinnointi on uskottu valtioneuvostolta toimiluvan saaneille työeläkevakuutusyhtiöille sekä tietyissä tapauksissa eläkesäätiöille ja -kassoille. Lakisääteinen, osin julkisoikeudellinen hoito tehtävä on annettu yksityisoikeudellisille eläkelaitoksille.

Työeläkevakuutusyhtiön lakisääteisenä tarkoituksena on hoitaa lakisääteistä eläketurvaa ja sitä varten kertyviä varoja vakuutetut edut turvaavalla tavalla. Yhtiön toiminnan tarkoituksena ei ole tuottaa voittoa omistajilleen ja siksi yhtiön tuottama ylijäämä kanavoidaan pääosin niin sanottuun osittamattomaan lisävakuutusvastuuseen, jossa se osaltaan turvaa tulevia eläkesuorituksia.

Työeläkevakuutusyhtiöiden osakepääoman tai takuuosuuksien omistajien oikeudet yhtiön ylijäämään on rajoitettu sijoitetulle pääomalle maksettavaan kohtuulliseen tuottoon eikä näille osakkaille synny jako-osuutta yhtiön omaisuuteen yhtiötä purettaessa. Työeläkeyhtiöihin sijoitettujen pääomien määrät ovat hyvin alhaisia eikä niillä ole tosiasiaassa merkitystä työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnanaikaisen vakavaraisuuden tai riskien kantokyvyn kannalta.

Työeläkevakuutusyhtiöt sekä edellä mainitut muut eläkelaitokset ovat yhteisvastuussa eläketurvasta. Yhteisvastuujärjestelmän on katsottu selvästi rajoittavan myös työeläkelaitosten keskinäistä kilpailua. Avoimeen kilpailuun liittyvää, yksittäisen eläkelaitoksen muista poikkeavaa kohtuuttomaksi katsottavaa riskinottoa ei yhteisvastuulla haluta kattaa.

Työeläkevakuutusyhtiölle asetetaan viranomaispäätöksellä sijoitustoiminnan tuottovaatimus, joka tarkistetaan puolen vuoden välein. Tuottovaatimus rakentuu nykyään

työeläkevakuutusyhtiöiden painotetun keskimääräisen vakavaraisuuden pohjalle. Kaikilla työeläkevakuutusyhtiöillä on sama tuotovaatimus.

Koska työeläkevakuutusjärjestelmä on osa sosiaalivakuutusjärjestelmää, on sen toiminta tarkoin lainsäädännöllä muutenkin säännelty ja lisäksi muilla viranomais määräyksillä ohjeistettu. Yhtiöiden vakuutusehdot, vakuutusmaksuperusteet ja eläkkeiden perusteet on vahvistettu kaikille yhteisesti. Kukin työeläkevakuutusyhtiö toimii vakuutuksenottajiin ja vakuutettuihin nähden kuitenkin omalla vastuullaan, jota viime kädessä osoittaa, että yhtiö voi myös joutua konkurssiin. Konkursissakin eläkkeet turvataan eläkelaitosten yhteisvastuujärjestelmän kautta.

Työeläkejärjestelmän kokonaisuutta ajatellen on tärkeää korostaa työeläkevakuutusyhtiöiden ja koko työeläkejärjestelmän sosiaalipoliittista tehtävää ja siihen liittyvää yhteisvastuuta.

Työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan tarkoitus ja toimintamuodot eli toimiala on laissa tarkoin rajattu. Yhtiöt eivät voi myydä tai markkinoida muiden vakuutusyhtiöiden tuotteita. Työeläkevakuutusyhtiö ei voi harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin TyEL:n ja YEL:n mukaista toimintaa. Kun toiminta keskittyy toimentuloturvaan ansioeläkkeiden alueella ja muu toiminta on kielletty, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain tulee entistä selvemmin korostaa sosiaaliturvan toteuttamisen erityispiirteitä.

Voimassaolevasta laista puuttuu nimenomainen maininta työeläkejärjestelmän kuumumisesta lakisääteiseen sosiaaliturvaan. Siksi ehdotetaan asian toteuttamista nyt työeläkevakuutusyhtiöitä koskevassa laissa.

Lisäksi on vielä tärkeätä korostaa, että muun muassa työeläkeyhtiöiden etujen myöntämispäätökset ovat julkista vallankäyttöä. Tämä vallankäyttö on erityisjärjestelyin uskottu yksityisoikeudellisille yhtiöille. Osin julkisoikeudellista tehtävää hoitavat yksityisoikeudelliset yhtiöt. Järjestely on kansainvälisestikin katsoen harvinainen.

5 §. Omistus vieraalla toimialalla. Pykälän 2 momentti rajoittaa työeläkevakuutusyhtiön ja sen tytäryhteisöjen lupaa omistaa osakkeita, jäsenosuuksia tai yhtiöosuuksia julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitok-

sessä rahastoyhtiöitä lukuun ottamatta. Rajoitus on varsin tiukka, 10 %. Sen ylittävä osuus vaatii Vakuutusvalvontaviraston luvan. Luotto- tai rahoituslaitostoiminnassa nykyisin tavalliset omistajayhteisöt eivät lain mukaan kuulu kiellon piiriin. Työeläkevakuutusyhtiö voi siis voimassaolevan lain mukaan omistaa edellä sanotun rajoituksen ylittäviä osuuksia tai osakkeita luottolaitosta omistavassa ja sen määräämisvaltaa käyttävässä yhteisössä ja sitä kautta käyttää päätösvaltaa luottolaitoksen tai rahalaitoksen toiminnoissa.

Omistusyhteisön omistus saattaa käytännössä merkitä yhtä vahvaa vaikutusvaltaa luottolaitoksessa kuin itse luottolaitoksen omistus. Kun tällainen omistus on rajattu 10 %:iin ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa itse luottolaitoksessa, ehdotetaan sama rajaus otettavaksi käyttöön myös omistusyhteisön taholla. Tästä syystä 5 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisäystä, joka säätäisi voimassaolevan lain rajauksen koskemaan myös omistusyhteisöjä.

Omistusyhteisön määritelmä on luottolaitostoiminnasta annetun lain (45/2002) 4 §:ssä. Lainkohdan mukaan omistusyhteisöllä tarkoitetaan rahalaitosta, jonka tytäryritykset ovat pääasiassa luotto- tai rahoituslaitoksia ja jonka tytäryrityksistä ainakin yksi on luottolaitos.

2 luku. Työeläkevakuutusyhtiön perustaminen

6 §. Toimilupa. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus kumottuun työntekijäin eläkelakiin ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi vuoden 2007 alusta voimaan tulevaan työntekijän eläkelakiin.

3 luku. Työeläkevakuutusyhtiön osakkuus

6 a §. Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön osakkaat. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että laissa selkeästi kerrotaan ketkä ovat keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön osakkaita. Osakkaina ehdotetaan laissa mainittaviksi vakuutuksenottajat ja vakuutetut. Nykyisestä laista poiketen vakuutetut olisivat aina osakkaita siitä riippumatta, onko yhtiöjärjestyksessä näin määrätty. Takuuosuuksien

omistajien osakkuus sen sijaan riippuisi edelleenkin yhtiöjärjestyksen määräyksestä. Vakuutusnottajien ja vakuutettujen osakkuus keskinäisessä työeläkevakuutusyhtiössä on vakiintunut. Takuuosuuksien omistajien osakkuus sen sijaan vaihtelee yhtiöittäin. Samoin vaihtelevat käytännöt yhtiökohtaisesti sen suhteen, millaista päätösvaltaa takuuosuuksien omistajilla yhtiössä on. Keskinäisistä yhtiöistä voimassa olevat säännökset sallivat takuuosuuksien omistajien päätösvalan poistamisen kokonaankin, jos osuuksien omistajat siihen suostuvat.

On huomattava, että keskinäisten työeläkevakuutusyhtiöiden yhtiöjärjestyksiin jo nykyisin sisältyvät määräykset siitä, että myös vakuutetut ovat yhtiöiden osakkaita.

4 luku. **Yhtiön hallinto**

Voimassa olevan lain 4 luvun otsikko on "Yhtiön johto". Otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi, koska uuden 4 luvun sisältö laajenee ja luvun säännösehdoitukset koskevat yhtiön hallintojärjestelmää yhtiön johtoa laajemmin. Nyt ehdotettu otsikko "Yhtiön hallinto" vastaa aikaisempaa paremmin koko luvun sisältöä.

9 §. Yhtiökokous. Voimassa olevasta laista puuttuvat erityiset säännökset työeläkevakuutusyhtiön yhtiökokouksesta. Yhtiökokouksiin on sovellettu viittaussäännösten avulla vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain säännöksiä. Nyt ehdotetaan lakia muutettavaksi lisäämällä lakiin myös muutamia yhtiökokousta koskevia erityissäännöksiä. Muutos säilyttäisi edelleen voimassa vanhan viittauskäytännön siten, että pääosa yhtiökokoussäännöstöstä olisi edelleen vakuutusyhtiölaissa ja osakeyhtiölaissa.

Erityisesti on pidetty tarpeellisena ehdottaa säännöksiä keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön yhtiökokousta varten. Keskinäisten yhtiöiden yhtiökokouksen käytäntö on muun muassa päätösvalan käyttämisen suhteen vaihdellut. Yhtiökohtaiset määräykset siitä, millä tavalla vakuutettujen edustajat voivat osallistua yhtiökokouksiin poikkeavat toisistaan. Myös takuuosuuksien omistajien mahdollisuus osallistua yhtiökokouksen päätöksentekoon vaihtelee yhtiöittäin ja on riippuvainen yhtiöjärjestyksen määräyksistä. Kehityssuuntana

on ollut, että takuuosuuksien omistajien päätösvalta ja vaikutusmahdollisuudet yhtiökokouksessa yhtiöiden asioiden hoitoon on ollut vähenemässä. Erityispiirteinä vakuutettujen edustajien päätösvalan käyttöön yhtiökokouksissa on ollut, etteivät nämä ole voineet käyttää asioidensa hoitamisessa asiainmista.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön yhtiökokouksessa päätösvaltaa käyttävät yhtiön osakkaat siten kuin vakuutusyhtiölain 8 luvussa säädetään. Lyhyen sanamuodon käyttämisen tekee mahdolliseksi, että 6 a §:ssä määritellään yhtiön osakkaat. Säännöksen sanamuoto rinnastaa osakkaina vakuutusnottajat ja vakuutetut. Rinnastuksella ei ole haluttu puuttua yhtiökohtaiseen käytäntöön muassa äänioikeuden jakautumisesta vakuutuksen ottajien ja vakuutettujen edustajien kesken.

Keskinäisten työeläkevakuutusyhtiöiden käytäntönä nykyisin on, että äänivaltaa käytetään yhtiökokouksessa vakuutusnottajien ja vakuutettujen kesken työeläkevakuutusmaksujen suhteessa. Tästä säännöstä määräykset voidaan sisällyttää yhtiöjärjestyksiin. Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön takuuosuuksien omistajien äänivalta määräytyy niin ikään yhtiöjärjestyksen määräyksin. Takuuosuuksien omistajilla on päätösvaltaa yhtiökokouksessa, jos siitä niin yhtiöjärjestyksessä määrätään. Tältäkin osin säännökseen ei ehdoteta muutosta.

Momentin säännösehdotus vakuutusyhtiölain 8 luvun noudattamisesta yhtiökokouksessa ei ole lain sisällön kannalta välttämätön, mutta kertoo lain lukijalle ohjeen tarkemman säännösten sijainnista.

Työeläkevakuutusikäytännössä on tavallista, että samankin työnantajan ottamat vakuutukset on hajautettu eri yhtiöihin. Toisaalta samassa yhtiössä vakuutettujen palkansaajien erilaiset henkilöstöryhmät voivat kuulua moniin ryhmiin ja ammattiliittoihin, joilla ei ole vakiintunutta yhteistyötä etujensa valvonnassa. Tästä syystä saattaa olla vaikeaa yksinkertaisin menettelyin sopia siitä, millä tavalla vakuutettujen edustajat yhtiökokoukseen valitaan.

Pääsääntö on, että ensisijainen valintatapa on asian sopiminen vakuutettujen edustajien

kesken. Siinä tapauksessa, ettei sopiminen joissakin yhteyksissä olisi mahdollista, olisi lain tarjottava käyttökelpoinen menettelytapa, joka ratkaisisi valintaongelmat sopimuksen puuttuessa. Siksi ehdotetaan, että pykälän 2 momentissa säädettäisiin lakiin perustuvasta valintatavasta. Se olisi yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (725/1987) 5 §:n 2 momentissa säädetty menettely. Vakuutettujen edustajien kesken tämä menettelytapa on tuttu muista yhteyksistä ja sen uskotaan sopivan parhaiten myös työeläkevakuutusyhtiöiden yhtiökokousten lakisääteiseksi valintatavaksi, jos muista menettelytavoista ei voitaisi sopia. Yhteistoimintalain määräämän menettelyn rinnalle ehdotetaan otettavaksi myös mahdollisuus käyttää muutakin menettelyä, joka käytännössä voisi olla yhteistoimintalain periaatetta vastaava, mutta menettelytavaltaan joustavampi. Yhteistoimintalakia ei sovelleta pienissä yrityksissä, minkä vuoksi vastaavaa menettelyä voidaan joutua kehittämään pienten yritysten oloihin sopivaksi.

Osakeyhtiölainsäädännössä on pakottavana sääntönä pidetty osakkaiden oikeutta käyttää asiamiestä yhtiökokouksessa. Työeläkevakuutusyhtiöissä vakuutettujen edustajat eivät ole yhtiöjärjestyksiin otettujen kieltojen vuoksi saaneet käyttää asiamiestä. Vaikka yhtiökäytäntö ei ole vastannut tähän saakka osakeyhtiölainsäädännön periaatetta, siihen ei viranomaistoimin ole puututtu. Nyt ehdotetaan asia selkeästi säädettäväksi pykälän 3 momentissa osakeyhtiölain sanamuodoin. Ehdotuksen mukaan asiamiehen käyttämisen oikeus olisi kaikilla yhtiökokoukseen valituilla edustajilla, eikä sitä voitaisi rajoittaa yhtiöjärjestykseen otetulla määräyksellä.

9 a §. Hallintoneuvosto. Hallintoneuvostoa ja hallitusta koskevat säännökset ovat voimassa olevassa laissa monilta osin samoissa pykälissä. Nyt lakiin ehdotetaan rakenteellista muutosta, jonka mukaan hallintoneuvostosta ja hallituksesta annettavat säännökset kirjoitettaisiin selkeästi eri pykäliin.

Hallintoneuvosto on yhtiön hallintoa yleisesti valvova toimielin, eikä sille kuulu varsinaisia operatiivisia tehtäviä. Tämä vastaa yleistä yhtiöoikeuskäytäntöä niin kuin sekin, ettei hallintoneuvosto voi edustaa yhtiötä.

Hallintoneuvoston nimittäisi pykälän

1 momentin mukaan yhtiökokous, joka myös vahvistaisi hallintoneuvoston jäsenten palkkiot.

Hallintoneuvoston kokoonpanon kiintiöedustuksesta ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevan lain mukaisesti pykälän 2 momentissa. Hallintoneuvostossa tulisi edelleen olemaan vähintään puolet keskeisten työmarkkinajärjestöjen ehdottamista henkilöistä valittuja jäseniä. Työnantaja- ja palansaajaosapuolten edustuksen tulisi edelleen olla yhtä vahvaa.

Pykälän 3 momentin mukaan hallintoneuvostolla tulisi olla puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, jotka hallintoneuvosto valitsisi keskuudestaan. Lain sanamuotoa ei ole tarkoitettu niin rajoittavaksi, ettei hallintoneuvostolla voisi olla useampia varapuheenjohtajia. Momenttiin ehdotettu sanamuoto johtuu säännöksestä, että puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan on oltava vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Lakiteknisesti ehdotettu sanamuoto ilmaisee säännöksen tarkoituksen selvästi.

Osakeyhtiölainsäädäntöön kuuluvan periaatteen mukaan valitseva toimielin voi pidättää itselleen oikeuden nimittää valitsemansa toimielimen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Tätä periaatetta noudattaen ehdotetaan, että yhtiökokous voi valita hallintoneuvoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, jos yhtiöjärjestyksessä niin määrätään.

Pykälän 4 momentin säännös vastaa voimassa olevan lain 9 §:n 3 momentin säännöstä vakuutusyhtiölain eräiden 7 luvun hallituksen jäseniä koskevien säännösten soveltamisesta hallintoneuvoston jäseniin. Lain rakenteen muuttuessa ehdotetaan säännös otettavaksi pykälän 4 momentiksi.

Nykyisen lain 9 §:n 4 momentin säännös ehdotetaan otettavaksi sellaisenaan pykälän 5 momentiksi.

9 b §. Vaalivaliokunta. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi työeläkevakuutusyhtiön uudesta toimielimestä, vaalivaliokunnasta, jonka hallintoneuvosto nimittäisi ja joka hallintoneuvoston palkkioiden ja nimittämisen valmistelun ohella valmistelisi myös ehdotuksen hallituksen jäsenten palkkioiksi ja nimityksen. Vaalivaliokunnan jäsenet olisivat hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniä. Vaalivaliokunnalla olisi oltava puheenjohtaja

ja varapuheenjohtaja, joista toiseksi tulisi nimittää vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Vaalivaliokunnan kokoonpanossa tärkeää olisi, että valiokunta koostuisi puoliksi vakuutuksenottajien ja puoliksi vakuutettujen edustajien ehdottamista henkilöistä.

Ehdotuksella tavoitellaan valmistelujärjestelmää, joka velvoittaisi vakuutuksenottajien ja vakuutettujen edustajia hakemaan yhteisiä kannanottoja toisaalta hallintoneuvoston ja toisaalta hallituksen kokoonpanoksi. Vaalivaliokunnan valmistelutyön tuloksena syntyvät ehdotukset eivät ole päätöksentekijöitä sitovia. Yhtiökokous voisi valita hallintoneuvoston jäsenet vaalivaliokunnan ehdotuksesta poiketen, samoin hallintoneuvosto hallituksen. Valintaehdotukset on kuitenkin tarkoitettu tehtäviksi yhteistyössä vakuutusosapuolten kesken ja siksi myös tavallista velvoittavammaksi menettelytapaohjeeksi.

Pykälän 4 momentin mukaan vaalivaliokunnan kokoonpanosta, valinnasta ja toiminnasta on otettava määräykset yhtiöjärjestykseen.

Esitystä valmisteltaessa on kiinnitetty huomiota vaalivaliokunnan jäsenmäärään. Vaikka se ehdotetaan jätettäväksi erikseen yhtiökohtaisesti sovittavaksi, on kuitenkin katsottu tarpeelliseksi korostaa vakuutuksenottajien ja vakuutettujen tasapuolisen edustuksen turvaamista.

9 c §. Hallintoneuvoston tehtävät. Hallintoneuvoston keskeisin tehtävä on nimittää hallituksen jäsenet ja vahvistaa heidän palkkionsa. Tästä säädetäisiin pykälän 1 momentissa. Päätökset jäsenten palkkioista ja nimityksestä tapahtuisi, kuten 9 b §:ssä ehdotetaan, vaalivaliokunnan ehdotuksesta.

Voimassaolevassa laissa hallintoneuvostolle on säädetty mahdollisuus valita myös yhtiön toimitusjohtaja. Nyt ehdotetaan tämä oikeus hallintoneuvostolta poistettavaksi. Samoin ehdotetaan, että hallintoneuvosto päätösvaltaa käyttäessään siirtyisi tavanmukaiseen enemmistöpäätöskäytäntöön eikä siltä vaadittaisi kuin erikseen mainituissa tapauksissa määränemmistöpäätöksiin perustuvaa menettelyä.

Hallintoneuvoston yleistehtävänä on pykälän 2 momentin mukaan valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön hallintoa. Yhtiön operatiivinen toiminta ja yhtiön

johtaminen ehdotetaan näin uskottavaksi normaalin yhtiökäytännön tapaan hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulle. Säädösehdotusta täydentää vielä pykälän 4 momenttiin sisältyvä kielto antaa hallintoneuvostolle muita tehtäviä tai oikeutta edustaa yhtiötä.

Hallintoneuvoston oikeudesta kutsua koolle yhtiökokous tai ylimääräinen yhtiökokous 3 momentissa voimassa oleva säännös ehdotetaan säilytettäväksi sisältönsä puolesta ennallaan, mutta lain rakenteen muuttuessa otettavaksi pykälän 3 momentiksi.

9 d §. Hallituksen jäsenet ja puheenjohtaja. Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenen ja varajäsenen sekä myös puheenjohtajan hyvämaineisuus ehdotetaan nykyisen lain tavoin pidettäväksi yleisenä kelpoisuusvaatimuksena. Nykyisin säännös on lain 9 §:n 3 momentissa ja ehdotetaan samansisältöisenä vaatimuksena siirrettäväksi pykälän 1 momenttiin.

E erityisenä kelpoisuusvaatimuksena hallituksen jäseneltä ehdotetaan vaadittavaksi voimassa olevaa lakia muuttaen hyvää työeläkevakuutustoiminnan tuntemusta. Voimassaolevan lain mukaan työeläkevakuutustoiminnan "riittävä" tuntemus on välttämätön kelpoisuusehto. Myös sijoitustoiminnan asiantuntemuksen astetta hallituksen jäsenistössä halutaan ehdotuksessa korostaa. Nyt ehdotetaan, että myös sijoitustoiminnan tuntemuksenkin tulisi olla "hyvä" voimassa olevan lain "riittävän" osaamisen sijaan.

Yhdistettynä nämä vaatimukset merkitsevät käytännössä pätevyystason nostamista työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäseniä valittaessa. On huomattava, että kaikilla hallituksen jäseniltä ei edellytetä sekä hyvää työeläkevakuutustoiminnan että sijoitustoiminnan tuntemusta. Esitystä valmisteltaessa on kiinnitetty huomiota myös siihen, että hyvä sijoitusasioiden tuntemus ainakin osin kattaa myös liikkeenjohdon osaamista.

Työeläkevakuutusyhtiöille 2 momentissa säädettyä ehdotettu hallituksen paikkojen nykyinen kiintiöinti ehdotetaan pidettäväksi ennallaan. Voimassaolevan lain 9 §:n 2 momentin vastaava säännös ehdotetaan otettavaksi pykälän 2 momentiksi.

Hallintoneuvostolle ehdotuksen hallituksen jäsenten palkkioiksi ja nimittämisestä, kuten edellä on jo todettu, valmistelisi lain 9 b

§:ssä mainittu vaalivaliokunta.

Hallituneuvoston tapaan hallituksella tulisi olla puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, joista toisen tulisi olla vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Säännöksen tavoitteena on kiinteyttää myös hallituksen sisäisessä toiminnassa vakuutuksenottajien ja vakuutettujen edustajien yhteistyötä puuttumatta osapuolten hyväksynnän käytännön toiminnassa saaneisiin jäsenkiintiöihin.

Puheenjohtajansa ja varapuheenjohtajansa hallitus valitsisi hallituneuvoston tapaan keskuudestaan. Yhtiöjärjestyksessä voitaisiin valinta kuitenkin määrätä hallituneuvoston tehtäväksi. Tässäkin ehdotetaan noudatettavaksi osakeyhtiölainsäädännön periaatetta, että monijäsenisen toimielimen nimittävä toimielin voi pidättää itselleen oikeuden nimittää myös nimittämänsä toimielimen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Vastava menettely ehdotetaan säädettäväksi myös hallituneuvoston nimittämismenettelyyn.

Nykyisen lain 9 §:n 4 momentin säännösten soveltamisesta myös hallituksen varajäsenen ehdotetaan otettavaksi sellaisenaan pykälän 4 momentiksi.

10 §. Hallituksen toiminnasta. Hallituksen toimintaa koskevaan pykälään ehdotetaan otettavaksi vain työeläkevakuutusyhtiön toimintaan erityisesti liittyviä tarpeellisia säännöksiä. Muutoin noudatettaisiin vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain hallituksen toimintaa koskevia säännöksiä omaksutun viittaustekniikan mukaisesti.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vain kieliasun selkiyttämiseksi. Jos työeläkevakuutusyhtiö on osakeyhtiö, sillä on osakepääoma. Jos taas yhtiö on keskinäinen, sillä voi olla takuupääomaa. Tästä syystä ehdotetaan ensimmäisen momentin ensimmäistä lausetta niin muutettavaksi, että osakepääoman ja takuupääoman yhteen liitävä ja-sana korvataan tai-sanalla. Muutoksella on vain kieliasua selkiyttävä merkitys.

Pykälän 2 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 10 §:n 2 momenttia. Momentti sisältää yleisen yhtiöoikeuden periaatteen, jonka mukaan hallituksen jäsenelle on varattava tilaisuus olla läsnä ja käyttää puheoikeutta yhtiökokouksessa. Hallituksen jäsenen ja toimitusjohtajan mahdollisuus osallis-

tua yhtiökokoukseen ja käyttää siellä puheoikeutta on sekä vastuullisten toimielinten jäsenten että itse yhtiökokouksen päätöksentekijöiden kannalta välttämätöntä.

Etenkin suurissa pörssiyhtiöissä on kehittynyt tapa käyttää hallituksen apuna yhtiön toiminnan kannalta keskeisiä asioita valmistelevia valiokuntia. Tällaisina valiokuntina corporate governance-suosituksissa mainitaan yhtiön palkkio-, nimitys-, ja tarkastusasioiden valiokunnat. Monissa yhtiöissä käytetään myös työvaliokunnan nimellä toimivaa valmisteluvaliokuntaa, jonka kokoonpanona usein on hallituksen puheenjohtajisto tai puheenjohtajisto sopivasti täydennettynä.

Eri yhtiöissä noudatetaan erilaista käytäntöä. Joissakin yhtiöissä nimitys- ja palkkioasiat on yhdistetty samalle valiokunnalle asioiden liittyessä yhtiön ylimmän johdon aseman järjestelyyn. Tarkastusvaliokunnan tehtävänä tavallisimmin on seurata yhtiön talousasioiden hoitoa. Valiokunnat nimitetään hallituksen toimesta ja ne raportoivat hallitukselle.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan ainakin edellä mainittuja kolmea tehtävää varten työeläkevakuutusyhtiöissä tulisi olla erityiset valmisteluvaliokunnat. Yhtiökohtaisia sovelluksia pääsäännöstä ei haluta sulkea pois. Siitä syystä ehdotetaan säädettäväksi, että tarkemmat määräykset valiokunnista annettaisiin kunkin yhtiön yhtiöjärjestyksessä tai mieluiten työjärjestyksessä, jonka muuttaminen ajankohtaisia tarpeita vastaavaksi on joustavampaa kuin yhtiöjärjestyksen uusiminen. Pörssiyhtiöissäkin valiokuntia koskevat määräykset ovat tavallisesti työjärjestyksissä.

Erityisenä perusteluna valmistelujärjestelmän ehdottamiselle työeläkevakuutusyhtiöihin on vakuutuksenottajien ja vakuutettujen edustajien entistä tiiviimpi kytkeminen yhtiön käytännön toimintoihin. Työeläkemaksuja maksavien osapuolten intressi yhtiön toiminnan ohjauksessa lisääntyy muun muassa sijoitustoimen riskinoton lisääntyessä. Siksi yhtiöiden johdon valvonnan järjestämistä hallitusta avustavien valiokuntien kautta pidetään tärkeänä.

11 §. Toimitusjohtaja. Voimassaolevan lain mukaan työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava toimitusjohtaja, jonka voi nimittää joko hal-

lintoneuvosto tai hallitus. Lisäksi nimittämisen ja erottamisen muodosta on säädetty, että toimitusjohtaja nimitetään ja erotetaan yhtiöstä määräenemmistöpäätöksin.

Pykälään ehdotetaan muutosta, jolla poistetaan hallintoneuvoston oikeus nimittää toimitusjohtaja. Normaalin osakeyhtiökäytännön mukaan hallitus nimittää ja erottaa toimitusjohtajan sekä valvoo tämän toimintaa. Työeläkeyhtiöissä on tarkoituksenmukaista siirtää noudattamaan yleistä käytäntöä. Samalla ehdotetaan säädettäväksi, että jos yhtiöllä on toimitusjohtajan sijainen, häneen sovelletaan, mitä toimitusjohtajasta säädetään.

Lainkohdasta ehdotetaan myös poistettavaksi nimityksestä voimassaolevat määräenemmistö säännökset. Tältäkin osin lainkohdasta muuttaisi työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaa normaalin yhtiökäytännön mukaiseksi.

Voimassaoleva laki edellyttää työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtajaksi tai hänen sijaisekseen valittavalta henkilöltä "riittävää" työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemusta. Johdonmukaisesti hallituksen jäsenten kelpoisuusehtojen tiukentamisehdotuksen kanssa ehdotetaan lakiin otettavaksi entistä suuremmat vaatimukset myös toimitusjohtajan kelpoisuudelle. Tästä syystä pykälän 2 momentissa ehdotetaan voimassaolevan "riittävän" työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemuksen tasoa nostettavaksi "hyväksi". Liikkeenjohdon tuntemusta voitaneen ainakin osittain pitää osana sijoitustoiminnan tuntemusta tai päinvastoin.

Kelpoisuusehtojen korottamisvaatimuksen on katsottu olevan sopusoinnussa työeläkevakuutusyhtiöille ehdotetun entistä vapaamman ja myös riskipitoisemman sijoitustoiminnan kehityksen kanssa. Kun taloudellinen toimeliaisuus riskipitoisilla osakemarkkinoilla lisääntyy, on luonnollista, että työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtajan ja sijoitustoiminnasta vastaavan henkilöstön pätevyyden on vastattava uusia vaatimuksia.

Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja ei enää voisi kuulua yhtiön hallintoneuvostoon eikä hallitukseen. Tältäkin osin ehdotuksessa on pyrkimys noudattaa pörssiyrityksiä koskevia corporate governance-suosituksia. Säännös ehdotetaan otettavaksi pykälän 3 mo-

mentiksi.

Hallitus valitsee toimitusjohtajan ja valvoo tämän toimintaa. Tällöin on luontevaa, ettei toimitusjohtaja kuulu työeläkevakuutusyhtiön hallitukseen. Toimitusjohtajan mahdollisuus kuulua johtamansa yhtiön hallintoneuvostoon taas olisi aivan poikkeuksellista. Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön toimintaa. Hallintoneuvoston jäsenenä toimitusjohtaja valvoisi osin omaa toimintaansa. Se ei ole valvontajärjestelmän periaatteiden mukaista, minkä takia pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja ei saa olla yhtiönsä hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

12 §. *Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset.* Voimassa olevan lain 12 §:n 1 ja 2 momentit sisältävät työeläkevakuutusyhtiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenten sekä toimitusjohtajan erityisiä kelpoisuusehtoja käsittävät vaatimukset. Molempien momenttien kelpoisuusvaatimukset ovat yleisiä eikä niitä tämän ehdotuksen mukaan ole tarpeen muuttaa. Molemmat säännökset ehdotetaan pidettäväksi ennallaan pykälän 1 ja 2 momentissa.

Voimassaolevan pykälän 3 momentin mukaan hallintoneuvoston ja hallituksen kaikkien jäsenten lukumäärästä enemmistön on oltava riippumattomia päätöksentekijöitä siten, etteivät he kuulu saman vakuutusyhtiön tahi luotto- tai rahoituslaitoksen taikka niiden kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön hallintoneuvostoon tai hallitukseen. Jäsenten enemmistö ei saa olla myöskään mainittujen yhtiöiden palveluksessa.

Säännöksen tarkoituksena on turvata lain 2 §:ssä säädetyn toiminnan tarkoituksen toteutuminen. Työeläkevakuutusyhtiöllä ei saa olla muita toiminnan tavoitteita kuin lakisääteisen työeläkejärjestelmän hoitaminen. Jos merkittävä osa työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenistä olisi jonkin toisen vakuutusyhtiön tai esimerkiksi luottolaitoksen palveluksessa tai luottamustehtävässä, olisi olemassa riski roolien sekaantumisesta.

Voimassaoleva lain sanamuoto sallii puolelta hallituksen jäsenistä toimimisen tällaisessa muussa ja työeläkevakuutusyhtiön itsenäisen toiminnan mahdollisesti vaarantavassa tehtävässä. Säännöksen ei enää katsota ole-

van riittävä estämään roolisekaannuksen syntymistä. Siksi ehdotetaan, että pykälän 3 momentin kelpoisuusvaatimuksia tiukennetaan merkittävästi sekä hallintoneuvoston että hallituksen jäsenten osalta. Ehdotuksen mukaan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten lukumäärästä kahden kolmasosan enemmistön tulee olla henkilöitä, jotka eivät ole saman tai toisen vakuutusyhtiön taikka luotto- tai rahoituslaitoksen taikka rahastoyhtiön palveluksessa tai luottamustehtävässä. Rajoitusta ehdotetaan myös niin laajennettavaksi, että kelpoisuusvaatimuksen kiertäminen ei olisi mahdollista vakuutusyhtiölaissa tarkoitettujen vakuutusomistusyhteisön, luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettujen omistusyhteisön tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvan yhteisön kautta.

Eriyisesti ehdotuksessa on kiinnitetty huomiota hallintoneuvoston ja hallituksen puheenjohtajien riippumattomuuteen muusta vakuutus- ja liiketoiminnasta. Kytkös muuhun liiketoimintaan saattaisi vaarantaa heidän keskittymistään työeläkevakuutusyhtiön tärkeissä luottamustoimissa vain työeläkevakuutusyhtiön tarkoituksen toteuttamiseen lain 2 ja 3 §:ssä säädetyllä tavalla. Tämän vuoksi heidän osaltaan ehdotetaan pienin poikkeuksin noudatettavaksi samankaltaisia kelpoisuusvaatimuksia kuin toimitusjohtajallekin ehdotetaan säädettäväksi. Molempien puheenjohtajien asema on katsottu työeläkevakuutusyhtiössä niin vahvaksi, että tällaista rinnastusta on pidetty perusteltuna.

Pykälän nykyisen 4 momentin mukaan työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen. Kieltoa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että myös toimitusjohtaja ei saisi olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

Pykälän 5 momentti sisältää nykyisessä muodossaan säännöksen, jonka mukaan työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yhteisön palveluksessa. Tämä vaatimus ehdotetaan nyt koskemaan pykälän 3 momenttiin otettavalla säännöksellä hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten kahden kolmasosan

enemmistöä. Sama vaatimus koskee 3 momentin mukaan myös tällaisen yhteisön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenyyttä. Lisäksi 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, että vakuutusyhtiön, luotto- tai rahoituslaitoksen ja rahastoyhtiön määräämisvaltaa käyttävän omistusyhteisön palvelusta tai edellä tarkoitettua luottamustointia koskivat samat määräykset, jotka koskevat omistuksen kohteena olevaa vakuutusyhtiötä, luotto- tai rahoituslaitosta ja rahastoyhtiötä. Ehdotuksen tarkoituksena on estää omistuksen kautta tapahtuva jääviyssäännön kiertäminen.

Tulkintavaikeuksien poistamiseksi siitä, tarkoittaako yhtiön palveluksessa oleminen myös yhtiön toimitusjohtajaa, pykälän 5 momentti sisältää palveluksessa olemiseen hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenyyteen rinnastettavan kiellon toimia 3 momentissa lueteltujen yhtiöiden, ryhmittymien tai yhteisöjen toimitusjohtajana.

Ehdotuksen tavoitteena on siis merkittävästi kiristää kelpoisuusvaatimuksia työeläkevakuutusyhtiön luottamustehtävissä tai toimitusjohtajana olevien henkilöiden osalta työeläkevakuutustoiminnan itsenäisyyden turvaamiseksi. Ehdotuksen tarkoituksena on korostaa työeläkevakuutustoiminnan itsenäisyyttä, työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnan riippumattomuutta yhtiöiden keskittymisestä hoitamaan vain työeläkevakuutustoimintaa. Työeläkevakuutusyhtiöiden itsenäisyyden ja riippumattomuuden korostaminen ehdotetulla tavalla on osoitus myös Euroopan unionin suuntaan, että työeläkevakuutustoimintaa harjoitetaan henkivakuutusdirektiivin edellyttämällä tavalla erillisenä muusta vakuutustoiminnasta paitsi juridisesti omissa yhtiöissään myös käytännön tasolla, kun erillisyyden vaatimus ulotetaan koskemaan yhtiön johto- ja hallintohenkilöstöä.

Keskeisten hallintoelinten jäsenten keskittymisen pääasiassa työeläkevakuutustoimintaan lisää merkittävästi yhtiötä kohtaan tunnettua sisäistä ja ulkoista luottamusta. Myös työeläkevakuutustoiminnan avoimuutta voidaan lisätä, jos sen taloudellista tilaa, kilpailuasetelmia tai markkinointia ei voida sekoittaa muiden yritysten tietoihin. Tässä suhteessa työeläkeyhtiöiden hallintojen erillisyydellä muista liiketoimista on tärkeä merkitys.

Ehdotettujen kelpoisuusehtojen toteuttamisen jälkeenkin olisi vielä mahdollista, että kolmannes työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenistä voisi kuulua esimerkiksi luottolaitoksen hallitukseen.

Työeläkevakuutusyhtiön edunvalvonta saattaa vaatia yhtiön edustamista toisen yhtiön hallituksessa tai hallintoneuvostossa. Siksi pykälän 5 momenttiin ehdotetaan säännöstä, jonka mukaan kielto osallistua toisen yhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen työskentelyyn ei koskisi työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtajaa. Toimitusjohtajan voisi asettaa työeläkevakuutusyhtiön edun niin vaatiessa yhtiön hallitus käytettäväksi toisen yhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenenä. Lisäksi pykälän 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi toimitusjohtajaa koskeva kielto 3 momentissa tarkoitettun yhteisön tilintarkastajana toimimiselle.

Esitystä valmisteltaessa on harkittu, tulisi-ko lakiin ottaa säännöksiä sen tilanteen varalta, että työeläkevakuutusyhtiön luottamuselimen, hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen menettää sen aseman, jonka perusteella hänet on tehtävänsä valittu. Kysymyksiin ei ole otettu kantaa lakiehdotuksessa, mutta ehdotuksen valmistelussa on todettu asian luonteesta johtuvan, että aikanaan valinnan perusteena olleen aseman menettämisen tulisi johtaa myös eroon työeläkevakuutusyhtiön toimielimen tehtävästä. Se on hyvän yhtiökäytännön mukaista ja niin käytännössä on säännönmukaisesti tähänkin asti menetelty. Asiasta voidaan luonnollisesti määrätä yhtiöjärjestyksessä tai yhtiön työjärjestyksessä, jos sitä pidetään selkeyden kannalta tarpeellisena.

8 luku. **Voitonjako ja yhtiön varojen muu käyttö**

21 §. *Työeläkevakuutusyhtiön varat.* Pykälän otsikko kuuluu nykyisin "Työeläkevakuutusyhtiön varojen omistus". Lainkohdassa ei kuitenkaan säädetä varojen omistuksesta, vaan pikemminkin oikeudesta niiden käyttämiseen lainkohdassa säädettyissä erityistilanteissa. Tämän vuoksi ehdotetaan otsikko muutettavaksi kuulumaan "Työeläkevakuutusyhtiön varat".

Pykälän 1 momentin sisältö on aiheuttanut

väärinkäsityksiä ja vääriä tulkintoja. Siksi on syytä todeta, että työeläkevakuutusyhtiön kaikki varat omistaa yhtiö itse. Yhtiön omistajuudesta on toisaalla runsaasti säännöksiä, joilla säännellään omistajuudesta johtuvaa päätösvallan käyttöä.

Pykälän 1 momentissa säädetään työeläkevakuutusyhtiön selvitystilän, purkamisen, vakuutuskannan luovuttamisen tai muun varojen jakamista koskevan järjestelyn yhteydessä tapahtuvasta omaisuuden järjestelystä. Lain mukaan työeläkevakuutusyhtiön osakkeenomistajille tai takuuosuuksien omistajille kuuluu yhtiön velat ylittävistä varoista vain osakkeita tai takuuosuuksia vastaava osuus yhtiön omaan pääomaan tehdyistä sijoituksista. Sijoituksille lasketaan lisäksi kohtuullinen tuotto. Tältä osin säännöksellä on ulottuvuutta myös työeläkeyhtiön voitonjakoon.

Työeläkevakuutusyhtiössä osakkeenomistajien tai takuuosuuksien omistajien panos yhtiön kaikista varoista on erittäin pieni. Tavallisesti se on puolen prosentin luokkaa yhtiön vastuista. Näillä pääomaosuuksilla ei ole sanottavaa merkitystä yhtiön riskinkantokykyä tai vakavaraisuutta arvioitaessa. Tästä syystä sekä työeläkevakuutusyhtiön luonteesta johtuen osakepääoman omistajille ja takuuosuuksien omistajille on säädetty kuuluvaksi yhtiön nettovarallisuudesta vain heidän yhtiöön sijoittamansa panos ja sille laskettava kohtuullinen tuotto.

Muu yhtiön nettovarallisuus kuuluu vakuutusnottajille osana vakuutuskantaa. Säännöksellä on haluttu täsmentää vakuutusnottajien oikeutta työeläkevakuutusyhtiön nettovaroihin. Varat kuuluvat vakuutusnottajille, mutta oleellisena rajoitteena on säännös varojen kuulumisesta vakuutuskantaan. Vakuutuskantaan kuuluvat varat on tarkoitettu käytettäväksi vakuutettujen lakisääteisten etujen turvaamiseen. Varojen käyttörajoitus merkitsee vakuutusnottajien kannalta, etteivät he saa yhtiöstä varoja ulos muuten kuin siitä säädettyjen erityisehtojen mukaisesti.

Myös vakuutettujen oikeus varoihin on tarkoin säännöksiin rajoitettu. Vakuutetut voivat saada yhtiön varoista vain sen osan, millä turvataan heidän lakisääteinen eläkeoikeutensa. Vakuutettujen oikeus varoihin syntyy vakuutustapahtuman, eläkkeelle siirtymisen

yhteydessä. Eläkkeet maksetaan vakuutetuille yhtiön varoista laissa ja muissa säännöksissä säädetyllä tavalla.

Kun voimassa olevan lain mukaan osakkeenomistajille ja takuuosuuksien omistajille laskettavan nettovarallisuuden jälkeinen netto-omaisuus kuuluu vakuutuksenottajille osana vakuutuskantaa, pykälän 1 momenttia ehdotetaan nyt täydennettäväksi vakuutuskantaan kuuluvien varojen käyttötarkoitusta koskevalla lisäyksellä. Lisäystä pidetään tarpeellisena sen seikan selvittämiseksi, kuinka varat millekin taholle kuuluvat. Lakiin ehdotetaan täydennystä, jonka mukaan vakuutuskantaan kuuluvat varat on käytettävä vakuutettujen eläketurvan toteuttamiseen. Vakuutettujen edun selkiyttämisen kannalta on tärkeää myös todeta, että vakuutuskannan varat kuuluvat heille oikeutena saada niistä lakisääteinen eläketurvansa. Täsmennettynä pykälän sisältö selkiyttää vakuutuksenottajien ja vakuutettujen oikeutta työeläkevakuutusyhtiön varoihin. Vakuutuksenottajilla on nettovaroihin oikeus tietyin rajoituksin, mutta vain osana vakuutuskantaa. Vakuutuskannan varat taas kuuluvat vakuutetuille, mutta vain sen oikeuden kautta, joka turvaa eläketapahuman jälkeen heidän lakisääteiset eläkkeensä.

24 §. Varojen käyttö. Pykälän sisältö ehdotetaan pidettäväksi muuttamattomana. Kun pykälän tarkoituksena ei ole erityisesti säätää eläkevakuutusyhtiön omaisuuden käytöstä, ehdotetaan pykälän otsikko muutettavaksi koskemaan työeläkevakuutusyhtiön varojen käyttöä, mikä antaa täsmällisemmän kuvan säännöksen sisällöstä.

9 luku **Työeläkevakuutusyhtiön sijoitustoiminnan järjestäminen**

28 §. Sijoitussuunnitelma. Lainkohdan mukaan työeläkevakuutusyhtiön hallituksen on laadittava yhtiölle sen varojen sijoittamista koskeva suunnitelma, jonka laatimisperiaatteet on vuosittain saatettava hallintoneuvoston vahvistettavaksi. Sijoitussuunnitelman laatiminen ja vahvistaminen on tyypillisesti yhtiön keskeisimpiä operatiivisia tehtäviä. Lakiesityksen ehdotukset hallituksen ja toimitusjohtajan tehtävistä pyrkivät keskittämään yhtiön operatiivisen johdon toimitus-

johtajalle ja tämän toimintaa valvovalle hallitukselle. Siksi ehdotetaan hallintoneuvostolta poistettavaksi velvollisuus vahvistaa vuosittain sijoitussuunnitelman laatimisperusteet. Tehtävä on luonteeltaan liikkeenjohdollinen eikä sovi enää hallintoneuvostolle ehdotettuun työeläkevakuutusyhtiön toiminnan yleisvalvojan asemaan.

Lain 2 §:ssä ehdotetaan työeläkevakuutusyhtiön toiminnan tarkoitusta niin täsmennettäväksi, että yhtiö harjoittaa sosiaaliturvaan kuuluvaa lakisääteistä työeläkevakuutusliikettä. Työeläkevakuutukseen kuuluva sijoitustoiminta on oleellinen osa niistä keinoista, joilla yhtiö turvaa mahdollisuutensa lakisääteisen tehtävänsä hoitamiseksi. Siksi myös sijoitussuunnitelmalta on edellytettävä, että sitä laadittaessa otetaan huomioon yhtiön harjoittama vakuutusliike lakisääteisen sosiaaliturvan osana.

Työeläkevakuutusyhtiön on hoidettava lain 2 §:n mukaan sille kertyviä varoja vakuutusten käsittämät edut turvaavalla tavalla. Säännös sisältää tietyn varovaisuusvelvollisuuden myös sijoitustoiminnassa. Tästä syystä on pidetty tarpeellisena ehdottaa, että myös sijoitussuunnitelman laatimisen yhteydessä työeläkevakuutusliikkeen harjoittamista pidetään osana lakisääteisen sosiaaliturvan hoitamista.

Tämän lakiesityksen rinnalla eduskunnassa käsitellään työeläkevakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan riskinottomahdollisuuksien lisäämistä tarkoittavaa esitystä. Esityksellä pyritään työeläkevakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan sellaiseen kehittämiseen, joka lisäisi sijoitustoiminnan tulosta. Tavoiteasetanta merkitsee myös käytännössä lisää riskin ottamista. Hyväksyttäessä riskinoton mahdollisesti merkittäväkin lisääminen ehdotetaan riskin vastapainoksi työeläkevakuutusyhtiöiden osakkaiden hallintovalvonnan lisäämistä ja toisaalta työeläkevakuutustoiminnan sosiaaliturvan luonteen korostamista.

11 luku. **Erinäiset säännökset**

30 §. Tiedot työeläkevakuutusyhtiön taloudesta. Pykälä sisältää voimassaolevassa muodossaan säännökset työeläkevakuutusyhtiön velvollisuudesta antaa tilinpäätöksen yhteydessä omat tilinpäätöstietonsa niin eritel-

tyinä, ettei niitä voi yhdistää toisen vakuutusyhtiön tai muun yhteisön konsernitilinpäätöksen tietoihin.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi 2 momentti, jonka mukaan työeläkevakuutusyhtiön tulisi antaa tiedot markkinointinsa, asiakashankintansa ja muun liiketoimintansa todellisesta tilasta niin eroteltuina, että niiden perusteella syntyy oikea ja riittävä kuva eläkevakuutusyhtiön omasta taloudellisesta tilanteesta. Ehdotuksella halutaan korostaa työeläkevakuutusyhtiön toiminnan tarkoitukseen kuuluvaa itsenäisyyttä ja erillisyyttä muusta vakuutusliiketoiminnasta työeläkevakuutusyhtiöiden Euroopan unionissa saaman erillisaseman mukaisesti.

Työeläkevakuutusyhtiön markkinaosuustietoja ei saa hämärtää esittelemällä niitä suurpiirteisesti ja yhdistellen esimerkiksi konsernin yleisten tietojen yhteydessä. Vielä ehdotetaan työeläkevakuutusyhtiölle säädettäväksi velvollisuus Vakuutusvalvontaviraston määräämällä tavalla ilmoittaa huomattavat tai poikkeukselliset liiketoimet, jotka se on tehnyt asiakashankinnan tai muun markkinoinnin tarkoituksessa tai asiakkaidensa kanssa.

Säännösehdoituksella halutaan estää työeläkevakuutusyhtiöiden varojen liiallinen ja muu epätarkoituksenmukainen käyttäminen uusien asiakkaiden hankintaan. Jos niin kuitenkin kävisi, olisi siitä oltava mahdollisuus saada avoimesti tietoa. Eläkevakuutusyhtiöiden vanhan asiakaskunnan edun ja yhtiöiden perustehtävän hoitaminen huomioon ottaen markkinoinnin varainkäyttöön tulee kiinnittää huomiota. Paras keino asian valvomiseksi on toiminnan tekeminen lainsäädännöllä avoimeksi ja helposti seurattavaksi. Se mahdollistaa viranomaisvalvonnan ohella tehoaan markkinavalvonnan. Markkinavalvonnan kautta kilpailijat saavat riittävän tiedon toistensa toiminnasta ja menestyksestä ja asiakkaat palveluksia tarjoavien työeläkevakuutusyhtiöiden toimintaperiaatteista ja talouden tilasta.

Kun pykälän sisältö laajenee, ehdotetaan sen otsikkoa muutettavaksi uutta lainkohdan sisältöä vastaavaksi.

38 §. Siirtymäsäännökset ja poikkeusluvut. Pykälän 2 momentin poikkeuslupamahdollisuutta ehdotetaan laajennettavaksi eräiltä

osin. Tästä syystä pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan paremmin 2 momentin uutta sisältöä.

Pykälän 2 momentin nykyistä sijoitustoiminnan järjestämistä koskevaa siirtymäsäännöstä täsmennettäisiin siten, että poikkeuslupa voitaisiin myöntää vain 27 §:n 1 momentin omaa sijoitushenkilöstöä koskevasta säännöksestä. Poikkeuslupaa ei voitaisi enää myöntää 27 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen sijoitustoiminnan itsenäisyyttä koskevasta säännöksestä.

Lisäksi momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Vakuutusvalvontavirasto voisi myöntää poikkeuksen myös ehdotetusta 10 §:n 3 momentin valmisteluvaliokuntia koskevasta säännöksestä. Ehdotettu poikkeusmahdollisuus on tarpeen sen vuoksi, että kyseessä olevan kaltainen valiokuntajärjestelmä on tarkoitettu suurten yhtiöiden hallintoelinten avuksi valmistelevaan yhtiön toiminnan kannalta keskeisiä asioita. Kaikkein pienimmissä työeläkevakuutusyhtiöissä ei ole tarvetta tällaiseen järjestelyyn. Jäljempänä tämän momentin perusteluissa esitetyn mukaisesti poikkeuslupamahdollisuus tulisi-kin koskemaan vain pieniä työeläkeyhtiöitä, joilla on vain vähäinen markkinaosuus työeläkevakuutustoiminnasta.

Pykälän 2 momentin nykyisiä säännöksiä on pidetty liian väljinä. Näin erityisesti työeläkevakuutusyhtiöiden Euroopan unionissa saaman erillisaseman johdosta. Säännöstä ehdotetaan tiukennettavaksi niin, että vain poikkeustapauksissa voitaisiin vastaisuudessa saada Vakuutusvalvontaviraston lupa edellä mainituista säännöksistä poikkeaviin järjestelyihin.

Yleisinä ehtoina Vakuutusvalvontaviraston poikkeusluvalle olisi painavan syyn esittäminen hakijan taholta sekä että lupaa hakeva työeläkevakuutusyhtiö olisi kooltaan pieni ja sen markkinaosuus alan kokonaisuuteen katsoen vähäinen. Poikkeaminen voitaisiin hyväksyä vain, jos se ei loukkaisi lain 2 §:n mukaista työeläkeyhtiön toiminnan tarkoitusta eikä vaarantaisi alan tervettä kehitystä. Nykyisen lain tapaan virastolla olisi mahdollisuus liittää poikkeuslupaan erityisiä ehtoja, jollaisena voitaisiin pitää esimerkiksi poikkeusluvun määräaikaaisuutta.

Poikkeuslupamenettelyn tarkoituksena on

mahdollistaa myös pienen yhtiön tulo ja toimiminen työeläkevakuutusmarkkinoilla. Sellainen yhtiö voisi poikkeusluvalla käyttää hyväkseen sijoitustoiminnan valmisteluissa esimerkiksi toisen eläkelaitoksen henkilöstön apua. Sijoituspäätökset yhtiö olisi velvollinen kuitenkin tekemään itsenäisesti.

Momentissa käytetty sanamuoto ”tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevan työeläkevakuutusyhtiön” viittaa työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain voimaantuloon, joka on 1 päivä toukokuuta 1997. Koska tarkoituksena on, että momentin mukaista poikkeusta voisivat hakea myös tulevaisuudessa kenties perustettavat uudet, pienet ja markkinaosuudeltaan vähäiset työeläkevakuutusyhtiöt, momentin sidonnaisuus mainittuun päivämäärään ehdotetaan poistettavaksi. Asianomainen ministeriö muutettaisiin Vakuutusvalvontavirastoksi ministeriön ja viraston välisen työnjaon johdosta.

Ne poikkeukset, jotka on ennätetty antaa ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen 38 §:n 2 momentin nojalla, jäisivät kuitenkin voimaan myös tämän lain voimaantulon jälkeen. Asiasta on säännös tämän lain voimaantulosäännöksen 6 momentissa.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan vuoden 2007 alusta.

Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten on täytettävä tämän lain mukaiset kelpoisuusvaatimukset

kahden vuoden ja toimitusjohtajan vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Voimaantulosäännöksen 3 momentti sisältää siirtymäsäännöksen, jonka mukaan työeläkevakuutusyhtiön 9 b §:ssä mainittu vaalivaliokunta ja 10 §:ssä tarkoitettut hallituksen valmisteluvaliokunnat on nimitettävä viimeistään vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Työeläkevakuutusyhtiön omistukset vieraalla toimialalla olisi 4 momentin mukaan järjestettävä 5 §:n 2 momentin säännösten mukaisiksi vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Uusi laki sisältää säännöksiä, jotka vaikuttavat työeläkevakuutusyhtiön yhtiöjärjestykseen. Voimaantulosäännöksen 5 momentin mukaan yhtiöjärjestyksen muutos lain mukaiseksi olisi ilmoitettava rekisteröitäväksi viimeistään vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Tämän lain säännöksiä oikeudesta käyttää yhtiökokouksessa päätösvaltaa asiamiehen välityksellä ja säännöksiä hallintoneuvoston tehtävistä sovelletaan niiden vastaisten yhtiöjärjestyksen määräysten sijasta heti lain tultua voimaan.

Voimaantulosäännöksen 6 momentin mukaan ne poikkeukset, jotka on annettu ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen 38 §:n 2 momentin nojalla, jäävät voimaan myös tämän lain voimaantulon jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki**työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1 §:n 1 ja 3 momentti, 2 §, 5 §:n 2 momentti, 6 §:n 1 momentti, 6 a §, 4 luvun otsikko, 9—11 §, 12 §:n 3—5 momentti, 21 §:n otsikko ja 1 momentti, 24 §:n otsikko, 28 §:n 1 momentti, 30 §:n otsikko, 38 §:n otsikko ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 1322/2004, 5 §:n 2 momentti laissa 951/2000, 6 §:n 1 momentti laissa 1208/1998, 6 a ja 10 § laissa 419/2003, 9 § osaksi laeissa 640/1997 ja 708/2004, 11 § mainitussa laissa 640/1997 ja 12 §:n 3—5 momentti mainitussa laissa 708/2004, sekä

lisätään lakiin uusi 9 a—9 d § ja 30 §:ään uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan suomalaiseen keskinäiseen vakuutusyhtiöön ja vakuutusosakeyhtiöön, jonka toiminta käsittää työntekijän eläkelaiassa (395/2006) taikka työntekijän eläkelaiassa ja yrittäjien eläkelaiassa (468/1969) tarkoitettua lakisääteisen eläkevakuutusliikkeen harjoittamisen (*työeläkevakuutusyhtiö*)

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja 4 a §:ää, 2 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 1 momenttia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2, 3 ja 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2 §:n 1—6 momenttia, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 luvun 1 ja 6—14 §:ää, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 4 a, 5 b, 6 ja 7 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 15 luvun 25 §:n 3 momenttia, 26 ja 27 §:ää ja 34 §:n 2 momenttia, 16 luvun 13 §:n 4 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja 13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

2 §

Työeläkevakuutusyhtiön toiminnan tarkoitus

Työeläkevakuutusyhtiön tehtävänä on harjoittaa sosiaaliturvaan kuuluvaa lakisääteistä eläkevakuutusliikettä hoitamalla 1 §:n 1 momentissa mainittujen lakien mukaisen lakisääteisen eläketurvan toimeenpanoa ja yhtiölle tätä varten kertyviä varoja vakuutus-ten käsittämät edut turvaavalla tavalla.

5 §

Omistus vieraalla toimialalla

Työeläkevakuutusyhtiö ei saa yksin eikä yhdessä tytäryhteisöjensä kanssa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa omistaa yli kymmentä prosenttia osakkeista, jäsenosuuksista tai yhtiöosuuksista eikä yli kymmentä prosenttia kaikkien osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa eikä niissä määräämisvaltaa käyttävässä luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/1993) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua omistusyhteisössä rahastoyhtiötä lukuun ottamatta.

6 §

Toimilupa

Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava työntekijän eläkelain taikka työntekijän eläkelain ja yrittäjien eläkelain mukaisen toiminnan harjoittamista varten valtioneuvoston antama toimilupa, joka on voimassa Suomessa. Valtioneuvoston on myönnettävä toimilupa, jos aiotun vakuutusliikkeen tai vakuutusyhtiölain 2 luvun 2 §:n 4 momentissa tarkoitettujen yhtiön osakkaiden ei katsota vaarantavan eläkevakuustoiminnan tervettä kehitystä, jos vakuutusyhtiön johto täyttää sille tässä laissa ja vakuutusyhtiölain 7 luvussa asetetut vaatimukset ja jos työeläkevakuutusyhtiön osakepääoma tai takuupääoma ja pohjarahasto yhteensä (*peruspääoma*) on vähintään 5 000 000 euroa.

6 a §

Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön osakkaat

Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön osakkaita ovat vakuutuksenottajat ja vakuutetut sekä, jos yhtiöjärjestyksessä niin määrätään, takuuosuuksien omistajat.

4 luku

Yhtiön hallinto

9 §

Yhtiökokous

Yhtiökokouksessa päätösvaltaa käyttävät yhtiön osakkaat noudattaen, mitä vakuutusyhtiölain 8 luvussa yhtiökokouksesta säädetään.

Vakuutettujen edustajat yhtiökokoukseen valitaan vakuutuskohtaisesti yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (725/1978) 5 §:n 2 momentissa säädetyllä tai vastaavalla menettelyllä. Määräykset valintamenettelystä on otettava työeläkevakuutusyhtiön yhtiöjärjestykseen.

Yhtiökokouksessa päätösvaltaan oikeutettu saa käyttää oikeuttaan asiamiehen välityksel-

lä. Tätä oikeutta ei voida yhtiöjärjestyksellä rajoittaa.

9 a §

Hallintoneuvosto

Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava hallintoneuvosto, jonka yhtiökokous nimittää.

Hallintoneuvostossa on oltava sellaisia vakuutuksenottajien ja vakuutettujen edustajia, jotka valitaan keskeisten työnantajia ja palkansaaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Näitä edustajia on oltava yhtä monta ja heidän yhteismääränsä on oltava vähintään puolet hallintoneuvoston jäsenmäärästä.

Hallintoneuvostolla on oltava puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, jotka hallintoneuvosto nimittää keskuudestaan ja joista toiseksi on valittava vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Hallintoneuvoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan voi nimittää myös yhtiökokous, jos yhtiöjärjestyksessä niin määrätään.

Mitä vakuutusyhtiölain 7 luvun 1a §:n 3 ja 4 momentissa sekä 4 ja 5 §:ssä sekä osakeyhtiölain 16 luvun 4 §:ssä säädetään hallituksen jäsenestä, varajäsenestä ja puheenjohtajasta, sovelletaan vastaavasti hallintoneuvoston jäseneseen, varajäseneseen ja puheenjohtajaan.

Mitä tässä laissa säädetään hallintoneuvoston jäsenestä, sovelletaan vastaavasti varajäseneseen.

9 b §

Vaalivaliokunta

Ehdotuksen hallintoneuvoston jäsenten palkkioiksi ja hallintoneuvoston nimityksen valmistelee yhtiökokoukselle hallintoneuvoston nimittämä vaalivaliokunta, jonka jäsenten tulee olla työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniä.

Vaalivaliokunnalla on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, joista toiseksi on nimitettävä vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Vaalivaliokunnan jäsenistä puolet valitaan vakuutuksenottajien ja puolet vakuutettujen hallintoneuvostoedustajien ehdottamista henkilöistä.

Vaalivaliokunta valmistelee hallintoneuvostolle ehdotuksen hallituksen jäsenten palkkioiksi ja hallituksen nimittämisen.

Vaalivaliokunnan kokoonpanosta, valinnasta ja toiminnasta määrätään tarkemmin yhtiöjärjestyksessä.

9 c §

Hallintoneuvoston tehtävät

Hallintoneuvosto vahvistaa työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenten palkkiot sekä nimittää hallituksen jäsenet.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön hallintoa.

Hallintoneuvoston oikeudesta vaatia ylimääräisen yhtiökokouksen koollekutsumista sekä kutsua koolle yhtiökokous noudatetaan, mitä vakuutusyhtiölain 8 luvun 8 §:ssä säädetään.

Hallintoneuvostolle ei voida antaa muita tehtäviä eikä oikeutta edustaa yhtiötä.

9 d §

Hallituksen jäsenet ja puheenjohtaja

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksessa on myös oltava hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus.

Hallituksessa on oltava sellaisia vakuutuksenottajien ja vakuutettujen edustajia, jotka valitaan keskeisten työnantajien ja palkansaa- jien edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Näitä edustajia on oltava yhtä monta ja heidän yhteismääränsä on oltava vähintään puolet hallituksen jäsenmäärästä.

Hallitus nimittää keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, joista toisen tulee olla vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan voi nimittää myös hallintoneuvosto, jos yhtiöjärjestyksessä niin määrätään.

Mitä tässä laissa säädetään hallituksen jäsenestä, sovelletaan vastaavasti varajäseneseen.

10 §

Hallituksen toiminnasta

Hallituksen päättäessä tai tehdessä ehdotusta yhtiön osakepääoman tai takuupääoman korottamisesta tai alentamisesta, sulautumisesta, vakuutuskannan luovuttamisesta tai vastaanottamisesta, takuupääomasta, voitonjaosta tai työeläkevakuutusyhtiön sijoitussuunnitelmasta hallituksen päätökseksi tulee se mielipide, jota vähintään kaksi kolmasosaa hallituksen läsnä olevista jäsenistä on kannattanut.

Hallituksen jäsenelle on varattava tilaisuus olla läsnä ja käyttää puheoikeutta yhtiökokouksessa.

Hallitus nimittää valmisteluvaliokunnat ainakin käsittelemiään nimitys-, palkkio- ja tarkastusasioita varten.

11 §

Toimitusjohtaja

Työeläkevakuutusyhtiöllä on toimitusjohtaja, jonka hallitus nimittää. Jos yhtiöllä on toimitusjohtajan sijainen, häneen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään toimitusjohtajasta.

Toimitusjohtajan on oltava hyvämaineinen, ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus.

Toimitusjohtaja ei saa olla yhtiönsä hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

12 §

Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset

Hallintoneuvoston ja hallituksen puheenjohtajan sekä kahden kolmasosan muista jäsenistä on oltava henkilöitä, jotka eivät ole saman tai toisen vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön taikka luotto- tai rahoituslaitoksen tai luotto- tai rahoituslaitoksessa määräämisvaltaa käyttävän luottolaitostoinnasta annetun lain 4 §:ssä tarkoitetun omistusyhteisön tai rahastoyhtiön taikka niiden kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa

laissa (699/2004) tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yhteisön palveluksessa, toimitusjohtajana tai niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniä.

Hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen taikka toimitusjohtaja ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

Toimitusjohtajaan sovelletaan 3 momentissa säädettyä kelpoisuusvaatimusta hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenyyskieltoa lukuun ottamatta. Toimitusjohtaja ei saa toimia 3 momentissa tarkoitettuna yhteisön tilintarkastajana.

21 §

Työeläkevakuutusyhtiön varat

Sen estämättä, mitä vakuutusyhtiölaissa ja osakeyhtiölaissa säädetään, yhtiön selvitystilan, purkamisen, vakuutuskannan luovuttamisen tai muun varojen jakamista koskevan järjestelyn yhteydessä työeläkevakuutusyhtiön velat ylittävistä varoista kuuluu osakkeenomistajille tai takuuosuuksien omistajille osakkeita ja takuuosuuksia vastaava osuus yhtiön omaan pääomaan tehdyistä sijoituksista ja niille lasketusta kohtuullisesta tuotosta. Muu osa velat ylittävistä varoista arvokorotusrahasto mukaan lukien kuuluu vakuutusentottajille osana vakuutuskantaa, johon kuuluvat varat on käytettävä vakuutettujen eläkeurvan toteuttamiseen. Tämän pykälän sisällöstä on otettava määräykset yhtiöjärjestykseen.

24 §

Varojen käyttö

28 §

Sijoitussuunnitelma

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen on laadittava yhtiölle sen varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (*sijoitussuunnitelma*), jossa on erityisesti otettava huomioon yhtiön harjoittaman vakuutusliikkeen luonne laki-

säateisen sosiaaliturvan osana ja 19 §:ssä asetetut vaatimukset yhtiön toiminnalle. Sijoitussuunnitelmaan on liitettävä yhtiön vakuutusmatemaatikon lausunto siitä, täyttääkö yhtiön sijoitussuunnitelma vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset yhtiön sijoitus-toiminnalle.

30 §

Tiedot työeläkevakuutusyhtiön taloudesta

Yhtiön tiedot markkinoinnissa, asiakashankinnassa ja muussa liiketoiminnassa on eroteltava muiden vakuutusyhtiöiden ja yhteisöjen taloudellista tilaa ja markkinaosuutta koskevista tiedoista niin, että syntyy oikea ja riittävä kuva työeläkevakuutusyhtiön oman liiketoiminnan tuloksista ja yhtiön osuudesta työeläkevakuutustoiminnassa.

Yhtiön on Vakuutusvalvontaviraston määräämällä tavalla ilmoitettava virastolle huomattavat tai poikkeukselliset liiketoimet, jotka se on tehnyt hankkiakseen asiakkaita tai muuten markkinoidakseen taikka jotka se on tehnyt asiakkaidensa kanssa.

38 §

Siirtymäsäännökset ja poikkeusluvut

Vakuutusvalvontavirasto voi työeläkevakuutusyhtiön hakemuksesta painavasta syystä yhtiön pienen koon ja vähäisen markkinaosuuden takia myöntää poikkeuksia 10 §:n 3 momentin säännöksestä ja omaa sijoitushenkilöstöä koskevasta 27 §:n 1 momentin säännöksestä ja pykälän 3 momentin säännöksestä, jos se voi tapahtua 2 §:ssä säädettyä yhtiön toiminnan tarkoitusta loukkaamatta ja työeläkevakuutustoiminnan tervettä kehitystä vaarantamatta. Vakuutusvalvontavirasto voi asettaa poikkeusluvun myöntämiselle erityisiä ehtoja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 200 .

Työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenillä on oltava tässä laissa säädetty kelpoisuus kahden vuoden ja toimitusjohtajalla vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

Työeläkevakuutusyhtiön 9 b §:ssä tarkoitettu vaalivaliokunta ja 10 §:ssä tarkoitetut hallituksen valmisteluvaliokunnat on nimitettävä vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Työeläkevakuutusyhtiön omistukset vieraalla toimialalla on järjestettävä 5 §:n 2 momentin mukaisiksi vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Työeläkevakuutusyhtiön yhtiöjärjestyksen muutos tämän lain mukaiseksi on ilmoitettava rekisteröitäväksi vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Tämän lain säännöksiä oikeudesta käyttää yhtiökokouksessa päätösvaltaa asiamiehen välityksellä ja säännöksiä hallintoneuvoston tehtävistä sovelletaan niiden vastaisten yhtiöjärjestyksen määräysten sijasta heti lain tultua voimaan.

Ne poikkeukset, jotka on myönnetty ennen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleen 38 §:n 2 momentin nojalla, jäävät voimaan myös tämän lain tullessa voimaan.

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Tuula Haatainen*

Liite
Rinnakkaisteksti

Laki

työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työeläkevakuutusyhtiöistä 25 päivänä huhtikuuta 1997 annetun lain (354/1997) 1 §:n 1 ja 3 momentti, 2 §, 5 §:n 2 momentti, 6 §:n 1 momentti, 6 a §, 4 luvun otsikko, 9–11 §, 12 §:n 3—5 momentti, 21 §:n otsikko ja 1 momentti, 24 §:n otsikko, 28 §:n 1 momentti, 30 §:n otsikko ja 38 §:n otsikko ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 3 momentti laissa 1322/2004, 5 §:n 2 momentti laissa 951/2000, 6 §:n 1 momentti laissa 1208/1998, 6 a ja 10 § laissa 419/2003, 9 § osaksi laissa 640/1997 ja 708/2004, 11 § mainitussa laissa 640/1997 ja 12 §:n 3—5 momentti mainitussa laissa 708/2004, sekä

lisätään lakiin uusi 9 a—9 d § ja 30 §:ään uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan suomalaiseen keskinäiseen vakuutusyhtiöön ja vakuutusosakeyhtiöön, jonka toiminta käsittää työntekijäin eläkelaisissa (395/1961) taikka työntekijäin eläkelaisissa ja yrittäjien eläkelaisissa (468/1969) tarkoitetun lakisääteisen eläkevakuutusliikkeen harjoittamisen (*työeläkevakuutusyhtiö*).

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja 4 a §:ää, 2 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 1 momenttia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 1 ja 2 momenttia, 2, 3 ja 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2 §:n 1—6 momenttia, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 luvun 1 ja 6—14 §:ää, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 4 a, 5 b, 6 ja 7 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 15 luvun 25 §:n 3 momenttia, 26 ja 27 §:ää ja 34 §:n 2 momenttia, 16 luvun 13 §:n 4 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja

Ehdotus

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan suomalaiseen keskinäiseen vakuutusyhtiöön ja vakuutusosakeyhtiöön, jonka toiminta käsittää *työntekijän eläkelaisissa (395/2006)* taikka *työntekijän eläkelaisissa* ja yrittäjien eläkelaisissa (468/1969) tarkoitetun lakisääteisen eläkevakuutusliikkeen harjoittamisen (*työeläkevakuutusyhtiö*).

Työeläkevakuutusyhtiöön ei kuitenkaan sovelleta vakuutusyhtiölain 1 luvun 3, 3 a ja 4 a §:ää, 2 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a §:ää, 4 §:n 1 momentin 3 kohtaa ja 5 §:n 1, 2 ja 5 momenttia, 2 a lukua, 3 luvun 1 §:n 1 momenttia, 1 a, 3, 4 ja 7 §:ää, 7 luvun 1 a §:n 2 momenttia, 2, 3 ja 3 a §:ää, 7 §:n 1, 3 ja 4 momenttia, 10 luvun 2 §:n 1—6 momenttia, 3 a, 3 b, 4 d ja 7 §:ää, 11 luvun 1 ja 6—14 §:ää, 12 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 4 ja 5 §:ää, 13 lukua, 14 luvun 1 §:n 2 momenttia, 4 §:n 2 momenttia, 4 a, 5 b, 6 ja 7 §:ää, 14 a luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:ää, 15 luvun 25 §:n 3 momenttia, 26 ja 27 §:ää ja 34 §:n 2 momenttia, 16 luvun 13 §:n 4 momenttia, 16 a luvun 9 §:n 4 momenttia sekä 10 ja

13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

2 §

Työeläkevakuutusyhtiön toiminnan tarkoitus

Työeläkevakuutusyhtiön tehtävänä on harjoittaa lakisääteistä eläkevakuutusliikettä hoitamalla 1 §:n 1 momentissa mainittujen lakien mukaisen lakisääteisen eläketurvan toimeenpanoa ja yhtiölle tätä varten kertyviä varoja vakuutusten käsittämät edut turvaavalla tavalla.

5 §

Omistus vieraalla toimialalla

Työeläkevakuutusyhtiö ei saa yksin eikä yhdessä tytäryhteisöjensä kanssa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa omistaa yli kymmentä prosenttia osakkeista, jäsenosuuksista tai yhtiöosuuksista eikä yli kymmentä prosenttia kaikkien osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa rahastoyhtiötä lukuun ottamatta.

6 §

Toimilupa

Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava työntekijäin eläkelain taikka työntekijäin eläkelain ja yrittäjien eläkelain mukaisen toiminnan harjoittamista varten valtioneuvoston antama toimilupa, joka on voimassa Suomessa. Valtioneuvoston on myönnettävä toimilupa, jos aiotun vakuutusliikkeen tai

13—15 §:ää, 16 b luvun 4 §:n 3 momenttia eikä 18 luvun 9 §:n 2 momenttia.

2 §

Työeläkevakuutusyhtiön toiminnan tarkoitus

Työeläkevakuutusyhtiön tehtävänä on harjoittaa *sosiaaliturvaan kuuluvaa* lakisääteistä eläkevakuutusliikettä hoitamalla 1 §:n 1 momentissa mainittujen lakien mukaisen lakisääteisen eläketurvan toimeenpanoa ja yhtiölle tätä varten kertyviä varoja vakuutusten käsittämät edut turvaavalla tavalla.

5 §

Omistus vieraalla toimialalla

Työeläkevakuutusyhtiö ei saa yksin eikä yhdessä tytäryhteisöjensä kanssa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa omistaa yli kymmentä prosenttia osakkeista, jäsenosuuksista tai yhtiöosuuksista eikä yli kymmentä prosenttia kaikkien osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa *eikä niissä määräämisvaltaa käyttävässä luottolaitoiminnasta annetun lain (1607/1993) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettussa omistusyhteisössä* rahastoyhtiötä lukuun ottamatta.

6 §

Toimilupa

Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava *työntekijän eläkelain* taikka *työntekijän eläkelain* ja yrittäjien eläkelain mukaisen toiminnan harjoittamista varten valtioneuvoston antama toimilupa, joka on voimassa Suomessa. Valtioneuvoston on myönnettävä toimilupa, jos aiotun vakuutusliikkeen tai

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vakuutusyhtiölain 2 luvun 2 §:n 4 momentissa tarkoitettujen yhtiön osakkaiden ei katsota vaarantavan eläkevakuutustoiminnan tervettä kehitystä, jos vakuutusyhtiön johto täyttää sille tässä laissa ja vakuutusyhtiölain 7 luvussa asetetut vaatimukset ja jos työeläkevakuutusyhtiön osakepääoma tai takuupääoma ja pohjarahasto yhteensä (*peruspääoma*) on vähintään 5 000 000 euroa.

vakuutusyhtiölain 2 luvun 2 §:n 4 momentissa tarkoitettujen yhtiön osakkaiden ei katsota vaarantavan eläkevakuutustoiminnan tervettä kehitystä, jos vakuutusyhtiön johto täyttää sille tässä laissa ja vakuutusyhtiölain 7 luvussa asetetut vaatimukset ja jos työeläkevakuutusyhtiön osakepääoma tai takuupääoma ja pohjarahasto yhteensä (*peruspääoma*) on vähintään 5 000 000 euroa.

6 a §

Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön osakkaat

Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön osakkaita ovat vakuutuksenottajat, sekä jos yhtiöjärjestyksessä niin määrätään, takuusuuksien omistajat *ja vakuutetut*.

4 luku

Yhtiön johto

9 §

Työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvosto ja hallitus

Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava hallintoneuvosto, jonka valitsee yhtiökokous. Hallintoneuvosto nimittää hallituksen, johon kuuluu vähintään kolme jäsentä. Hallintoneuvoston on määrättävä hallituksen jäsenten palkkio, jollei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty. Yhtiöjärjestyksessä voidaan myös määrätä, että hallintoneuvosto ottaa toimitusjohtajan ja muut ylimpään johtoon kuuluvat henkilöt sekä päättää heidän palkkaeduistaan. Hallintoneuvoston oikeudesta vaatia ylimääräisen yhtiökokouksen koollekutsumista sekä kutsua koolle yhtiökokous noudatetaan, mitä vakuutusyhtiölain 8 luvun 8 §:ssä säädetään. Muita kuin tässä laissa tai vakuutusyhtiölaissa mainittuja tehtäviä ei saa antaa hallintoneuvostolle.

6 a §

Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön osakkaat

Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön osakkaita ovat vakuutuksenottajat *ja vakuutetut*, sekä jos yhtiöjärjestyksessä niin määrätään, takuusuuksien omistajat.

4 luku

Yhtiön hallinto

9 §

Yhtiökokous

Yhtiökokouksessa päätösvaltaa käyttävät yhtiön osakkaat noudattaen, mitä vakuutusyhtiölain 8 luvussa yhtiökokouksesta säädetään.

Vakuutettujen edustajat yhtiökokoukseen valitaan vakuutuskohtaisesti yhteistoiminnasta yrityksissä annetun lain (725/1978) 5 §:n 2 momentissa säädetyllä tai vastaavalla menettelyllä. Määräykset valintamenettelystä on otettava työeläkevakuutusyhtiön yhtiöjärjestykseen.

Yhtiökokouksessa päätösvaltaan oikeutettu saa käyttää oikeuttaan asiamiehen välityksellä. Tätä oikeutta ei voida yhtiöjärjestyksellä rajoittaa.

Hallintoneuvostossa ja hallituksessa on oltava sellaisia vakuutuksenottajien ja vakuutettujen edustajia, jotka valitaan keskeisten työnantajia ja palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Näitä edustajia on oltava yhtä monta ja heidän yhteismääränsä on oltava vähintään puolet hallintoneuvoston ja vastaavasti hallituksen koko jäsenmäärästä. Hallintoneuvoston ja hallituksen kokoonpanosta ja valinnasta määrätään tarkemmin yhtiöjärjestyksessä.

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksessa on oltava riittävä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Hallintoneuvoston jäseneltä ja varajäseneltä sekä hallituksen jäseneltä ja varajäseneltä on ennen valintaa saatava päivityt ja allekirjoitettu suostumus tehtävään. Mitä vakuutusyhtiölain 7 luvun 1 a §:n 3 ja 4 momentissa sekä 4 ja 5 §:ssä sekä osakeyhtiölain 16 luvun 4 §:ssä säädetään hallituksen jäsenestä, varajäsenestä ja puheenjohtajasta, sovelletaan vastaavasti hallintoneuvoston jäseniin, varajäseniin ja puheenjohtajaan.

Mitä tässä laissa säädetään hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenestä, sovelletaan vastaavasti varajäseneseen.

9 a §

Hallintoneuvosto

Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava hallintoneuvosto, jonka yhtiökokous nimittää.

Hallintoneuvostossa on oltava sellaisia vakuutuksenottajien ja vakuutettujen edustajia, jotka valitaan keskeisten työnantajia ja palkansaajia edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Näitä edustajia on oltava yhtä monta ja heidän yhteismääränsä on oltava vähintään puolet hallintoneuvoston jäsenmäärästä.

Hallintoneuvostolla on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, jotka hallintoneuvosto nimittää keskuudestaan ja joista toiseksi on valittava vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Hallintoneuvoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan voi nimittää

myös yhtiökokous, jos yhtiöjärjestyksessä niin määrätään.

Mitä vakuutusyhtiölain 7 luvun 1a §:n 3 ja 4 momentissa sekä 4 ja 5 §:ssä sekä osakeyhtiölain 16 luvun 4 §:ssä säädetään hallituksen jäsenestä, varajäsenestä ja puheenjohtajasta, sovelletaan vastaavasti hallintoneuvoston jäseneneen, varajäseneneen ja puheenjohtajaan.

Mitä tässä laissa säädetään hallintoneuvoston jäsenestä, sovelletaan vastaavasti varajäseneneen.

9 b §

Vaalivaliokunta

Ehdotuksen hallintoneuvoston jäsenten palkkioiksi ja hallintoneuvoston nimityksen valmistelee yhtiökokoukselle hallintoneuvoston nimittämä vaalivaliokunta, jonka jäsenten tulee olla työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniä.

Vaalivaliokunnalla on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, joista toiseksi on nimittävänä vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Vaalivaliokunnan jäsenistä puolet valitaan vakuutuksenottajien ja puolet vakuutettujen hallintoneuvostoedustajien ehdottamista henkilöistä.

Vaalivaliokunta valmistelee hallintoneuvostolle ehdotuksen hallituksen jäsenten palkkioiksi ja hallituksen nimittämisen.

Vaalivaliokunnan kokoonpanosta, valinnasta ja toiminnasta määrätään tarkemmin yhtiöjärjestyksessä.

9 c §

Hallintoneuvoston tehtävät

Hallintoneuvosto vahvistaa työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenten palkkiot sekä nimittää hallituksen jäsenet.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevaa yhtiön hallintoa.

Hallintoneuvoston oikeudesta vaatia ylimääräisen yhtiökokouksen koollekutsumista sekä kutsua koolle yhtiökokous noudat-

taan, mitä vakuutusyhtiölain 8 luvun 8 §:ssä säädetään.

Hallintoneuvostolle ei voida antaa muita tehtäviä eikä oikeutta edustaa yhtiötä.

9 d §

Hallituksen jäsenet ja puheenjohtaja

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksessa on myös oltava hyvä sijoitustoiminnan asiantuntemus.

Hallituksessa on oltava sellaisia vakuutusnottajien ja vakuutettujen edustajia, jotka valitaan keskeisten työnantajien ja palkansaajien edustavien keskusjärjestöjen ehdottamista henkilöistä. Näitä edustajia on oltava yhtä monta ja heidän yhteismääränsä on oltava vähintään puolet hallituksen jäsenmäärästä.

Hallitus nimittää keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, joista toisen tulee olla vakuutettujen edustajien ehdottama henkilö. Hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan voi nimittää myös hallintoneuvosto, jos yhtiöjärjestyksessä niin määrätään.

Mitä tässä laissa säädetään hallituksen jäsenestä, sovelletaan vastaavasti varajäseniin.

10 §

Hallituksen toiminnasta

Hallituksen päättäessä tai tehdessä ehdotusta yhtiön osakepääoman ja takuupääoman korottamisesta tai alentamisesta, sulautumisesta, vakuutuskannan luovuttamisesta tai vastaanottamisesta, takuupääomasta, voitonjaosta tai työeläkevakuutusyhtiön sijoitussuunnitelmasta hallituksen päätökseksi tulee se mielipide, jota vähintään kaksi kolmasosaa hallituksen läsnä olevista jäsenistä on kannattanut.

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäsenelle on varattava tilaisuus olla läsnä ja

10 §

Hallituksen toiminnasta

Hallituksen päättäessä tai tehdessä ehdotusta yhtiön osakepääoman tai takuupääoman korottamisesta tai alentamisesta, sulautumisesta, vakuutuskannan luovuttamisesta tai vastaanottamisesta, takuupääomasta, voitonjaosta tai työeläkevakuutusyhtiön sijoitussuunnitelmasta hallituksen päätökseksi tulee se mielipide, jota vähintään kaksi kolmasosaa hallituksen läsnä olevista jäsenistä on kannattanut.

Hallituksen jäsenelle on varattava tilaisuus olla läsnä ja käyttää puheoikeutta yh-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

käyttää puheoikeutta yhtiökokouksessa.

tiökokouksessa.

Hallitus nimittää valmisteluvaliokunnat ainakin käsittelemiään nimitys-, palkkio- ja tarkastusasioita varten.

11 §

11 §

*Toimitusjohtaja**Toimitusjohtaja*

Työeläkevakuutusyhtiöllä on oltava toimitusjohtaja, jonka nimittää hallitus tai hallintoneuvosto sen mukaan kuin yhtiöjärjestyksessä määrätään. Päätös toimitusjohtajan nimittämisestä ja erottamisesta on tehtävä kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä. Jos yhtiöllä on toimitusjohtajan sijainen, häneen sovelletaan, mitä tässä laissa ja vakuutusyhtiölaissa säädetään toimitusjohtajasta. Toimitusjohtajalta ja hänen sijaiseltaan on ennen nimitystä saatava päivätty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

Työeläkevakuutusyhtiöllä on toimitusjohtaja, jonka hallitus nimittää. Jos yhtiöllä on toimitusjohtajan sijainen, häneen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään toimitusjohtajasta.

Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus.

Toimitusjohtajan on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava hyvä työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus.

Toimitusjohtaja ei saa olla yhtiönsä hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

12 §

12 §

*Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset**Johdon erityiset kelpoisuusvaatimukset*

Hallintoneuvoston ja hallituksen kaikkien jäsenten lukumäärästä enemmistön on oltava henkilöitä, jotka eivät ole saman luotto- tai rahoituslaitoksen tai vakuutusyhtiön taikka niiden kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön palveluksessa taikka niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniä.

Hallintoneuvoston ja hallituksen puheenjohtajan sekä kahden kolmasosan muista jäsenistä on oltava henkilöitä, jotka eivät ole saman tai toisen vakuutusyhtiön tai vakuutusomistusyhteisön taikka luotto- tai rahoituslaitoksen tai luotto- tai rahoituslaitoksessa määräämisvaltaa käyttävän luottolaitostoiminnasta annetun lain 4 §:ssä tarkoitetun omistusyhteisön tai rahastoyhtiön taikka niiden kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yhteisön palveluksessa, toimitusjohtajana tai niiden hallintoneuvoston tai hallituksen jäseniä.

Hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla luotto- tai rahoituslaitoksen, rahastoyhtiön tai toisen työeläkevakuutusyhtiön tai muun vakuutusyhtiön taikka sen kanssa samaan konserniin tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettuun ryhmittymään kuuluvan yhteisön palveluksessa eikä toimia jonkin edellä mainitun yhteisön tilintarkastajana. Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja tai hänen sijaisensa ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

21 §

Työeläkevakuutusyhtiön varojen omistus

Sen estämättä, mitä vakuutusyhtiölaissa tai osakeyhtiölaissa (734/1978) säädetään, yhtiön selvitystilän, purkamisen, vakuutuskannan luovuttamisen tai muun varojen jakamista koskevan järjestelyn yhteydessä työeläkevakuutusyhtiön velat ylittävistä varoista kuuluu osakkeenomistajille tai takuuosuuksien omistajille osakkeita ja takuuosuuksia vastaava osuus yhtiön omaan pääomaan tehdyistä sijoituksista ja niille lasketusta kohtuullisesta tuotosta. Muu osa velat ylittävistä varoista arvonkorotusrahasto mukaan lukien kuuluu vakuutuksenottajille osana vakuutuskantaa. Yhtiöjärjestykseen on otettava tätä pykälää koskevat määräykset.

24 §

Omaisuuksien käyttö

taikka toimitusjohtaja ei saa olla toisen työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston tai hallituksen jäsen.

Toimitusjohtajaan sovelletaan 3 momentissa säädettyä kelpoisuusvaatimusta hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenyysskieltoa lukuun ottamatta. Toimitusjohtaja ei saa toimia 3 momentissa tarkoitettujen yhteisötilintarkastajana.

21 §

Työeläkevakuutusyhtiön varat

Sen estämättä, mitä vakuutusyhtiölaissa ja osakeyhtiölaissa säädetään, yhtiön selvitystilän, purkamisen, vakuutuskannan luovuttamisen tai muun varojen jakamista koskevan järjestelyn yhteydessä työeläkevakuutusyhtiön velat ylittävistä varoista kuuluu osakkeenomistajille tai takuuosuuksien omistajille osakkeita ja takuuosuuksia vastaava osuus yhtiön omaan pääomaan tehdyistä sijoituksista ja niille lasketusta kohtuullisesta tuotosta. Muu osa velat ylittävistä varoista arvonkorotusrahasto mukaan lukien kuuluu vakuutuksenottajille osana vakuutuskantaa, *johon kuuluvat varat on käytettävä vakuutettujen eläketurvan toteuttamiseen. Tämän pykälän sisällöstä on otettava määräykset yhtiöjärjestykseen.*

24 §

Varojen käyttö

28 §

Sijoitussuunnitelma

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen on laadittava yhtiölle sen varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (*sijoitussuunnitelma*), jonka laatimisperiaatteet on vuosittain saatettava hallintoneuvoston vahvistettavaksi. Sijoitussuunnitelmassa on erityisesti otettava huomioon yhtiön harjoittaman vakuutusliikkeen luonne ja 19 §:ssä asetetut vaatimukset yhtiön toiminnalle. Sijoitussuunnitelmaan on liitettävä yhtiön vakuutusmatemaatikon lausunto siitä, täyttääkö sijoitussuunnitelma yhtiön vastuvelan luonteen asettamat vaatimukset yhtiön sijoitustoiminnalle.

30 §

Tilinpäätöstiedot

38 §

Sijoitustoiminnan järjestämistä koskevat siirtymäsäännökset

Asianomainen ministeriö voi tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevan työeläkevakuutusyhtiön hakemuksesta erityisesti syystä myöntää poikkeuksia lain 27

28 §

Sijoitussuunnitelma

Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen on laadittava yhtiölle sen varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (*sijoitussuunnitelma*), jossa on erityisesti otettava huomioon yhtiön harjoittaman vakuutusliikkeen luonne *lakisääteisen sosiaaliturvan osana* ja 19 §:ssä asetetut vaatimukset yhtiön toiminnalle. Sijoitussuunnitelmaan on liitettävä yhtiön vakuutusmatemaatikon lausunto siitä, täyttääkö yhtiön sijoitussuunnitelma vastuvelan luonteen asettamat vaatimukset yhtiön sijoitustoiminnalle.

30 §

Tiedot työeläkevakuutusyhtiön taloudesta

Yhtiön tiedot markkinoinnissa, asiakashankinnassa ja muussa liiketoiminnassa on eroteltava muiden vakuutusyhtiöiden ja yhteisöjen taloudellista tilaa ja markkinaosuutta koskevista tiedoista niin, että syntyy oikea ja riittävä kuva työeläkevakuutusyhtiön oman liiketoiminnan tuloksista ja yhtiön osuudesta työeläkevakuutustoiminnassa.

Yhtiön on Vakuutusvalvontaviraston määräämällä tavalla ilmoitettava virastolle huomattavat tai poikkeukselliset liiketoimet, jotka se on tehnyt hankkiakseen asiakkaita tai muuten markkinoidakseen taikka jotka se on tehnyt asiakkaidensa kanssa.

38 §

Siirtymäsäännökset ja poikkeusluvut

Vakuutusvalvontavirasto voi työeläkevakuutusyhtiön hakemuksesta painavasta syystä yhtiön pienen koon ja vähäisen markkinaosuuden takia myöntää poikkeuk-

§:n säännöksistä. Tällaisen työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtaja voi erityisestä syystä ministeriön luvalla toimia toisen vakuutusyhtiön toimitusjohtajana. Asianomainen ministeriö voi asettaa poikkeusluvan myöntämiselle erityisiä ehtoja.

sia 10 §:n 3 momentin säännöksestä ja omaa sijoitushenkilöstöä koskevasta 27 §:n 1 momentin säännöksestä ja pykälän 3 momentin säännöksestä, jos se voi tapahtua 2 §:ssä säädettyä yhtiön toiminnan tarkoitusta loukkaamatta ja työeläkevakuutustoiminnan tervettä kehitystä vaarantamatta. Vakuutusvalvontavirasto voi asettaa poikkeusluvan myöntämiselle erityisiä ehtoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Työeläkevakuutusyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenillä on oltava tässä laissa säädetty kelpoisuus kahden vuoden ja toimitusjohtajalla vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

Työeläkevakuutusyhtiön 9 b §:ssä tarkoitettu vaalivaliokunta ja 10 §:ssä tarkoitetut hallituksen valmisteluvaliokunnat on nimittävä vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Työeläkevakuutusyhtiön omistukset vieraalla toimialalla on järjestettävä 5 §:n 2 momentin mukaisesti vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Työeläkevakuutusyhtiön yhtiöjärjestyksen muutos tämän lain mukaiseksi on ilmoitettava rekisteröitäväksi vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Tämän lain säännöksiä oikeudesta käyttää yhtiökokouksessa päätösvaltaa asiamiehen välityksellä ja säännöksiä hallintoneuvoston tehtävistä sovelletaan niiden vastaisten yhtiöjärjestyksen määräysten sijasta heti lain tultua voimaan.

Ne poikkeukset, jotka on myönnetty ennen tämän lain voimaantullessa voimassa olleen 38 §:n 2 momentin nojalla, jäävät voimaan myös tämän lain tullessa voimaan.
